Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 10 (1045) ГОД XXI 7 САКАВІКА 1976 г. ЦАНА 60 гр.

4 сакавіка „Ніве“ споўнілася дваццаць год. Узрост у самы раз, каб задумацца над месцам у жыцці, спрабаваць акрэсліць яго.

Узыходзіла „Ніва“ на цаліне. Да нас на Беласточчыне беларускае друкаванае слова жыло кароткім жыццём эфемерыды, не пакідаючы пасля сябе трывалых слядоў. Не атрымалі мы ў спадчыне ні вопыту папярэднікаў, ні падрыхтаванай чытальніцкай базы. І пераадольваючы недамаганні дзіцячага ўзросту, вымушаны былі змагацца й з капрызамі некранутых чытальніцкіх нетраў (тлумачылі, напрыклад, чаму пішам на роднай мове).

Мы літаратурны рух „белавежцаў“, стварылі „Зорку“, збіралі фальклор, даследавалі гісторыю і культуру роднага краю. Грамадства з'яўлялася альфай і амегай нашых публікацый. Служылі мы яму, як умелі. Пры дзейснай яго дапамозе, стараліся ставіць на сваіх старонках усе важныя справы, жылі імі, і ў няясных сітуацыях не хавалі галаву ў пясок, не казалі: мая хата з краю. Неслі баявую адказнасць за давераны нам участак грамадскага жыцця.

Значыць, у сваёй маладосці былі мы актыўным звяном будаўнікоў новага. І гэта наш супольны гонар.

А што на будучыню?

НАМ — 20! НАМ ТОЛЬКІ 20!

Значыць, было ў нас цяжкое дзяцінства.

Расла „Ніва“ ў бурлівы перыяд ломкі старых мадэляў і станаўлення новых грамадскіх структур. Не адставалі мы ад перамен, якія адбываліся ў жыцці нашага грамадства і краіны. Раслі разам з чытачамі. Неслі ім сваё слова, але таксама выказвалі грамадскую думку. Ёй адводзілі асаблівае месца. І не толькі ў „Трыбуне чытачоў“, якую лічым адным з найбольшых сваіх дасягненняў. Грамадства часта звяртала нашу ўвагу на з'явы, якія, у сваю чаргу, дзеля карысці грамадства, мы крытыкавалі. І зыходным пунктам усіх нашых ініцыятываў была грамадская карысць. Пад не дыктоўку пачыналі

Пачынаючы сёння другое дваццацігоддзе, мы не ўступаем у клуб сеньёраў. Лічым на другую маладосць. Лічым на цеплыню пачуццяў чытачоў, якая ўстрымае ў нас холад старэння.

Абяцаем, дарагія чытачы, трымацца вашых дарожных правіл, устаноўленых вамі 20 год таму назад: не класці ў галаву чытачу формулы і дэфініцыі, не быць прарокам, імкнуцца пісаць арыгінальна, жыва, уздзейнічаць не толькі на думкі, але і на ўяўленні і пачуцці, спрыяць адчуванню прыгажосці жыцця, несці жаданы адпачынак пасля працы.

Думаем, што нам гэта пад сілу. Нам жа толькі 20!

Пуцяводныя думкі

Па праўдзе той, хто не цэніць жыцця, яго не заслутоўвае.
Леанарда да Вінчы

Жыццё мае сэнс толькі як заданне або доўг.
Дж. Мадзіні

Хто трапляе далей цэлі, той таксама прамахнецца, як той, хто не трапіў у цэль.
М. Мантэнь

Ніколі не можа быць сапраўднай уцехі там, дзе ўцеха ператвараецца ў занятак.
І. Кант

Беласток. Вуліца Весялоўскага. У цэнтры „Дом друку“, у якім змяшчаецца і наша рэдакцыя.
Фота Я. Цялушэцкага.

ЧЫТАЧЫ АБ „НІВЕ“

Дваццаць год прайшло з той пары, як да жыхароў Беласточчыны і не толькі Беласточчыны трапіў першы нумар „Нівы“. Крок за крокам ішла яна за жыццём, астаўляючы кожны тыдзень на старонках яго фатаграфію, на якую складалася і складаецца рознае. Як гэта ўдавалася — не нам сябе ацэньваць. Час, каб і чытачы выказаліся. Зразумела, выслухаць усіх і ўсе выказанні замясціць на старонках — — рэч амаль немагчымая. Але так хаця б некалькі.

Звярнуўся я да начальніка пасынскай пошты Сцяпана Кучынскага.

— З „Нівай“ я знаёмы ад самага яе нараджэння, — пачынае ён. — Памятаю сваю радасць, калі ўбачыў першы экземпляр новай газеты, ды на нашай роднай мове. Зразумеў я тады сваё заданне як працаўніка вясковай пошты. З сябрамі-супрацоўнікамі ўсімі сіламі мы стараліся разбудзіць зацікаўленне ў людзей да гэтай газеты. Не кожны ж так адразу даведаўся аб яе паяўленні, а мы ж былі тымі людзьмі, абавязкам якіх (і духоўным і як працаўнікоў) было паказаць ды заахвоціць. З многімі газетамі ды часопісамі сустракаюся я ў сваёй працы. Калі большасць з іх (перш за ўсё тыя, якія выходзяць кожны дзень) пасля двух-трох год можна лічыць макулатурай, то аб „Ніве“ гэтага не сказаў бы. Ці пяць год таму назад, ці дзесяць, ці ўзяць нават першыя нумары — заўсёды можна знайсці тое, што і цяпер мае сваё значэнне. А гэта таму так, што на старонках „Нівы“ ёсць усё: гумар, мастацкая літаратура, гісторыя. А ці ж гэта траціць калі сваю вартасць? Мне здаецца, што наадварот. Вось тут і скрываецца вялікае значэнне „Нівы“. Ну, што б тут яшчэ? Ну, адным словам, гэта такая газета, у якой кожны для сябе нешта знойдзе.

А цяпер давайце перакінемся на вёску, бо менавіта туды найбольш трапляе нашай газеты. Цікава што думаюць аб ёй сяляне. Паслухаем Ганну Шаховіч і яе мужа Андрэя з Сакоў, якія „Ніву“ выпісваюць ўжо штосьці каля 15 год.

— О! „Ніву“ я вельмі люблю! Як ужо прынясе лістаноша, то ад пачатку да канца яе прачытаю. Тут так усё проста напісана, такімі знаёмымі словамі, што аж чытаць хочацца. Так, як бы ўсё бачыла, што чытаю. І

(Працяг на стар. 5)

Многа у жыцці губляеш, калі „Ніву“ не чытаеш!

ЛЮДЗІ БГКТ

Ніна Мушынская

Ніна Мушынская...? Хто яе не ведае?! Усе, хто чуў пра гарадоцкіх самадзейнікаў, а многія не толькі чулі, але і не раз бачылі выступленні, якіх далі ўжо больш шасцісот, напэўна яе ўспомняць. Напэўна перад вачыма ўзнікне вобраз невысокай, старэйшай, але поўнай энергіі жанчыны, якая ўсё сваё жыццё спалучыла з жыццём і грамадскай дзейнасцю калектыву ў адну непадзельную цэласць. Нельга гаварыць пра „Гарадок“ (бо так называюць нашых самадзейнікаў), не ўспамінаючы Н. Мушынскай, і нельга гаварыць пра Н. Мушынскую, не ўспамінаючы „Гарадка“. Гэта было б так, як бы расказвалі пра жыццё чалавека, якому перад тым забралі сэрца. Ды зрэшты, сама яна, гаворачы пра сябе, гаворыць пра гурток.

Сваю дзейнасць распачала яна ў 1947 годзе, арганізуючы ў Гарадку дзяцінец малышам, якім гады не дазвалялі паступіць у школу. Да 1949 года была

(Працяг на стар. 4)

Палічылі мы год 1975 у карэспандэнцкай дзейнасці на „Ніве“. І зноў адразу трэба пахваліцца: выйшаў ён багацейшы, больш плённы, чым папярэдні. Імпануючы год! Вялікая перамога карэспандэнтаў „Нівы“! Усё расце і расцвітае, растуць і расцвітаюць нашы карэспандэнты — верныя сябры „Нівы“ ў добрым і нядобрым, у пахвале і крытыцы. А вось канкрэтныя лікі:

Карэспандэнты нашы апублікавалі за 1975 год 634 карэспандэнцыі — інфармацыі і артыкулы (1974 г. — 502).

КАРЭСПАНДЭНТ ГОДА

У 1975 годзе выступіла ў „Ніве“ 113 прозвішчаў, псеўданімаў і крыптанімаў. Некаторыя карэспандэнты выступалі пад некалькімі псеўданімамі, і, калі адкінем падвойныя азначэнні, выйдзе, што карэспандэнтаў было ў нас 95 асоб (1974 г. — 67).

А вось найбольш актыўныя карэспандэнты 1975 года і колькасць іх матэрыялаў:

1. Эдмунд Вайсковіч — 72 (53)
2. Уладзімір Сідарук — 66 (21)
3. Мікалай Панфілюк — 62 (49)
4. Уладзімір Хомік — 53 (66)
5. Пётр Байко — 38 (31)
6. Мікалай Няплоха — 30
7. Віктар Бура — 29 (27)
8. Жэня Аўсенюк — 28 (7)
9. Янка Бандарук — 22
10. Валянцін Анапюк — 20
11. Іван Кірызюк — 20 (11)
12. Янка Міхалюк — 19
13. Юрка Паплаўскі — 10
14. Васіль Петручук — 10 (17)
15. Ольга Пракапюк — 8 (7)
16. Уладзімір Азябла — 8
17. Мікалай Краўчук — 8 (9)
18. Янка Швед — 7
19. Міхась Матвеюк — 7 (7)
20. Уладзімір Сац — 6

У дужках падаем колькасць публікацый за 1974 год — для параўнання. Там, дзе няма дужак, карэспандэнты або не пісалі, або не апынуліся на пунктаваных месцах.

Вышэй адзначаныя 20 карэспандэнтаў напісалі ў 1975 годзе разам 521 заметку (на 634 усіх). Іншыя карэспандэнты далі па 5 або менш матэрыялаў і таму не апынуліся на пунктаваных месцах.

(Працяг на стар. 4)

Towarzysz
Jerzy Wołkowycki
Redaktor Naczelny
„Niwy"

Z okazji pięknego jubileuszu 20 rocznicy powstania Tygodnika „Niwa" przesyłamy Wam i wszystkim pracownikom redakcji najlepsze gratulacje i pozdrowienia.

Z uznaniem pragniemy podkreślić duży dorobek „Niwy" w kształtowaniu świadomości społecznej i aktywnych postaw swoich Czytelników, w rozwoju ekonomicznym i kulturalnym regionu, w pogłębianiu przyjaźni i współpracy sąsiedzkiej oraz wymianie doświadczeń ludzi pracy Białostocczyzny i radzieckiej Białorusi.

Życzymy Wam, koleżanki i koledzy, dalszych sukcesów w pracy, wciąż rosnącego uznania Czytelników, dużo osobistej satysfakcji i wszelkiej pomyślności.

Za kolegium redakcyjne
„Gazety Współczesnej"
Jan Socha
Redaktor Naczelny

Towarzysz Jerzy Wołkowycki
Redaktor Naczelny
Tygodnika „Niwa"

W związku z dwudziestoleciem Waszego Pisma składamy Zespołowi serdeczne gratulacje i życzenia dalszych sukcesów zarówno w działalności publicystycznej jak i organizatorskiej. Podzielamy opinię licznego grona Waszych stałych czytelników, którzy bardzo wysoko oceniają Tygodnik. Podejmujecie bowiem kwestie najbardziej frapujące i godne popularyzowania, nie pomijając centralnego zagadnienia — intensyfikacji gospodarki żywnościowej. Gratulujemy i życzymy Waszemu Zespołowi, nielicznemu, ale jakże ambitnemu, dalszych dobrych rezultatów!

W imieniu
białostockiego zespołu
„Naszej Wsi"
Jerzy Sawicki

Наш каляндар

ВЫДАТНЫ САТЫРЫК, ДРАМАТУРГ І ВУЧОНЫ

Славутаму майстру сатыры і гумару, таленавітаму драматургу, народнаму пісьменніку Беларускай ССР **Кандрату Кандратавічу Крапіве** 5 сакавіка бягучага года спаўняецца 80 год жыцця і 55 год творчай працы на ніве беларускай літаратуры.

Сялянскі хлапчук з глухой вёскі Нізок на Міншчыне, прагны ведаў вучань маламестачковых вучылішчаў у Стоўбцах і Койданаве, ён у 1913 г. экстэрнам здае экзамен на званне настаўніка народнай школы, каб сеяць светлае і высакароднае ў сэрцах такіх жа, як і сам, сялянскіх дзяцей. Але падзеі вырываюць яго са школы і кідаюць на фронт I сусветнай вайны. Пасля дэмабілізацыі ён зноў настаўнічае, аднак, змаганні маладой Савецкай Рэспублікі з іншаземнымі інтэрвентамі паклікаюць яго ў рады Чырвонай Арміі. І там, у часе кароткіх перадышак паміж паходамі, нараджаюцца яго першыя літаратурныя спробы. У іх адразу выявіўся востры кіпцюр сатырыка: „Я расту вось тут, пад плотам, і не так даўно ўзышла, а ўжо многім абармотам рукі-ногі папякла", — аб'яўляе ён у 1922 г. у вершы „Крапіва", загаловак якога і стаў яго, Кандрата Атраховіча, літаратурным псеўданімам. Потым, у вольныя хвіліны, ці то ў часе настаўнічання, ці працы інструктарам у Інстытуце беларускай культуры ў Мінску, ці, урэшце, вучобы ў Беларускім дзяржаўным універсітэце, з-пад яго пяра, быццам з рогу дастатку, сыплюцца гумарэскі, байкі і сатырычныя вершы, што „выстаўляюць на паказ, на смех адмоўныя з'явы жыцця" і гэтым садзейнічаюць сацыялістычным пераўтварэнням у грамадстве (зборнікі „Асцё", „Крапіва" (1925 г.). Хто з нас не ведае на памяць, як гэта „Сцяпан і брат яго Васіль шнурок надоечы касілі..." („Сука ў збане"), ці калі „Ехаў Дзедка на кірмаш, з ім на возе — Баба..." („Дзед і Баба"), або як „Аслу раз выдалі мандат, — няйначай памылкова..." („Мандат"), ці як „У адным сяле (не важна — дзе) хадзіў Баран у чарадзе..." („Дыпламаваны Баран") і што было далей у гэтых і дзесятках іншых баек, якія сталі здабыткам кожнага беларуса?

Кандрат Крапіва падпісвае свае кніжкі чытачам.

Не меншым поспехам, чым байкі і сатырычныя вершы, карыстаюцца і апавяданні таленавітага пісьменніка. І ў іх сатыра К. Крапівы бязлітасна крытыкуе адмоўныя з'явы ў жыцці („Людзі-суседзі", „Аднае раніцы", „На алкагольным фронце"), высмейвае мяшчанскую мараль („Смерць"), плёткароў („Вайна"), розную ілжывасць („Мой сусед"). А ў 1932 г. выходзіць яго красачная панарама беларускай вёскі 20-30 гадоў нашага стагоддзя — першая частка рамана „Мядзведзічы".

Неўзабаве ад сатырычнай паэзіі і прозы К. Крапіва пераходзіць да драматургіі. Ужо яго першая псіхалагічная драма „Канец дружбы" (1934 г.), якая канцэнтруе ўвагу на праблеме дружбы і вырашае яе з пазіцыі сацыялістычнага патрыятызму і гуманізму, карыстаецца аграмадным поспехам у гледачоў. Яшчэ большы поспех мела другая п'еса К. Крапівы — „Партызаны" (1937 г.). Цікава, што яна была 22 кастрычніка 1939 г. пастаўлена сённяшнім Беларускім тэатрам імя Я. Купалы для ўдзельнікаў Народнага сходу Заходняй Беларусі ў Беластоку. Вось як пісаў орган ЦК ВКП(б), газета „Правда", аб уздзеянні п'есы на гледачоў: „Здарылася тое, чаго не прадбачылі ні аўтар, ні рэжысёр. Сцерлася грань паміж сцэнай і глядзельнай залай. Людзі, якія на тэатральнай гаворцы называюцца публікай і абавязаны сядзець ціха, займаючы месца згодна з білетамі, ускаквалі з крэслаў і горача ўдзельнічалі па ходу дзеяння ў масавых сцэнах спектакля..."

Наступны сцэнічны твор драматурга — „Хто смяецца апошнім" (1939 г.) па праву лічыцца „беларускай класікай у жанры сатырычнай камедыі і вяршыняй драматургічнай творчасці К. Крапівы". Пра гэта пераканальна сведчыць факт, што гэтая п'еса ставілася і ставіцца больш як у васьмідзесяці тэатрах Савецкага Саюза, а таксама па-за яго межамі, у тым ліку і ў Народнай Польшчы. Вельмі спадабаліся гледачу і п'есы К. Крапівы „Проба агнём" (1943 г), „Мілы чалавек" (1945 г.), „Пяюць жаваранкі" (1950 г.), „Людзі і д'яблы" (1958 г.) і іншыя драматычныя творы пісьменніка. Драматургічная творчасць К. Крапівы ўзняла беларускі тэатр на вышэйшую ступень яго развіцця, папулярнасці і ўздзеяння на гледача.

К. Крапіва вядомы як аўтар літаратуразнаўчых і крытычных артыкулаў, лінгвістычных прац (між іншым, як навуковы рэдактар „Беларуска-рускага слоўніка"), а апошнім часам як віцэпрэзідэнт Акадэміі навук БССР і актыўны член Рэдакцыйнай калегіі Беларускай Савецкай Энцыклапедыі. Ён — актыўны ўдзельнік палітычнага і грамадскага жыцця БССР, як дэпутат удзельнічаў у працах Вярхоўнага Савета БССР, за заслугі для развіцця беларускай культуры і навукі ўзнагароджан 3 ордэнамі Леніна, ордэнам Кастрычніцкай Рэвалюцыі і іншымі ордэнамі і медалямі, а таксама з'яўляецца лаўрэатам Дзяржаўнай прэміі за 1971 год.

(іс)

Айчына — патрыятызм — дзяржава

20 лютага г.г. пад старшынствам Эдварда Герка адбылося ў Варшаве чарговае, трэцяе пасля VII з'езду пленарнае пасяджэнне Цэнтральнага Камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі. У канун выбараў у Сейм ПНР і ў рады нарадовыя партыя паставіла на ўсенароднае абмеркаванне самыя прынцыповыя, самыя асноўныя вартасці ў жыцці кожнага сумленнага чалавека і свядомага грамадзяніна.

„Будуючы народную сацыялістычную польскую дзяржаўнасць, упершыню ў нашай гісторыі стварылі мы дзяржаву, сапраўдным суб'ектам і гаспадаром якой з'яўляецца народ".

Так з трыбуны пленума гаварыў Эдвард Герэк, калі выступаў з дакладам Палітбюро „За паглыбленне патрыятычнай еднасці народа, за ўмацаванне дзяржавы і развіццё сацыялістычнай дэмакратыі".

Прывыклі мы, што калі пленум ЦК, дык перш за ўсё трэба спадзявацца новых указанняў у галіне эканамічнай стымуліроўкі нашага жыцця. А тут зусім слушна партыя нам прыпомніла, што нельга аддзяляць свядомасць чалавека ад яго матэрыяльнага быту, бо адно і другое зазубляецца ўзаемна і пастаянна ў складаных працэсах чалавечага жыцця.

„Дзякуючы глыбокім грамадска-эканамічным пераўтварэнням, — гаварыў першы сакратар, — польскі народ становіцца сацыялістычным народам працоўных".

А крыху далей:

„Польшча ёсць і можа быць толькі сацыялістычнай, а наша дзяржава — гэта ўстанова, якую стварыў народ дзеля свайго дабра, дзеля ажыццяўлення яго цяперашніх і перспектывічных найбольш асноўных патрэб. Народ, Айчына і дзяржава — гэта непарыўная еднасць".

Вось менавіта, народ — Айчына — дзяржава і мы, кожны з нас, кожны радавы грамадзянін у штодзённым жыцці. Як яшчэ часта даводзіцца чуць: „Гэта ж не маё — дзяржаўнае, „казённае". Або: „Я ж не сабе, а для дзяржавы працую, дык чаго ж мне старацца". Гэтае размежаванне на „сваё" і „дзяржаўнае" асталося нам у спадчыне ад таго часу, калі „дзяржава" азначала адначасова „прыгнёт народа, эксплуатацыю народа", калі яна атоесамлівалася з класам паноў.

Цяпер, дзякуючы кіруючай у народзе ролі партыі, гэта ўжо карэнным чынам змянілася. І таму, як адзначаецца ў дакладзе Палітбюро, трэба нам замацоўваць у нашым грамадстве гэтае, адзіна правідловае перакананне, што любоў да Айчыны найбольш поўна праяўляецца ў станоўчых адносінах да дзяржавы. „Патрыятызм, — гаварыў Э. Герэк, — гэта дбайнасць пра справы дзяржавы і сумленнае выкананне сваіх абавязкаў. Гэта адначасова штодзённая праца і эфекты гэтай працы, якія павінны быць асноўнай крыніцай і галоўным крытэрыем ацэнкі паводзін кожнага грамадзяніна. На гэта трэба нам, — адзначаў дакладчык, — пастаянна звяртаць увагу ў грамадскім жыцці, у палітыцы партыі і дзяржавы; трэба нам замацоўваць у нашым грамадстве пашану для людзей добрай работы, будзіць імкненні да павышэння сваіх кваліфікацый, да атрымання лепшых эфектаў у працы, імкненні да спаборніцтва і ўдарніцтва..."

(вр)

TELEWIZJA WARSZAWA

Sobota — 6.III. 6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Mat. 8.00 Mech. rol. 8.30 Pr. I prop. 8.45 Pr. dnia. 8.50 Olimp. Wiedzy Rol. 10.00 Pr. dla klas najmł. 10.10 Red. Szk. zap. 11.50 Jazdy na nartach uczy K. Schranz. 12.00 Postaw się nie zastaw się. 12.50 K. Szymanowskiemu na otwarcie jego muzeum. 13.50 Studio 2.

Niedziela — 7.III. 6.25 Tech. Rol. Mat. 6.55 Kurs Rol. 8.00 Przyp., radz. 8.20 Now. w domu i zagr. 8.35 Bieg po zdr. 8.50 Pr. dnia. 8.55 Sport. 9.00 Teleranek. 10.20 Antena. 10.40 Drużyna Siomki — film fab. radz. 11.55 Lekt. Pegaza. 12.15 Dzien. 12.35 Piórk. i węglem. 13.00 Zakończ. Tel. Fest. Wid. Lalk. 14.00 Pokazy mistrz. św. w j. fig. na łodzie. 16.00 Los. Toto-Lot. 16.30 Refl. ob. 16.30 Wiersze w plecaku. 17.20 Róże Montreux. 17.40 Polska w oczach świata. 18.20 Muzyczny bukiet. 19.15 Wieczor. 19.30 Dzien. 20.20 Bajka dla dor. 20.35 Pr. rozr. Jeremiego Przybory. 22.10 Nana — odc. ostat. filmu ser. 22.55 Sport.

Poniedziałek — 8.III. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Mat. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.40 Echo stad. 18.30 Szare na złote. 18.50 Polska w oczach świata. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.25 Teatr na świecie — Antoni Czechow „Te różne przeróżne oblicza". 21.40 Pr. rozr. 22.45 Dzien.

Wtorek — 9.III. 6.00 Tech. Rol. J. pol. 6.30 Mat. 8.00 Film fab. 9.00 Dla szkół: J. pol. 10.00 Pr. dla najmł. 12.00 Hist. kl. VIII. 12.45 Tech. Rol. Wskaz. met. 13.25 Bot. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Na wielk. i mał. ekranie. 17.30 Stud. Mł. 18.20 Fakty, op., hip. 18.50 Polska w oczach świata. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.25 Przyp., radz. 20.30 Trzecia granica — film ser. 21.25 Świat i Polska. 22.10 Dzien. 22.25 Śpiewa Jak Joala (ZSRR). 22.40 Opera.

Środa — 10.III. 6.00 Tech. Rol. Wskaz. met. 6.30 Bot. 7.30 W drodze do nowego. 8.00 Film fab. 9.00 Dla szkół: Fiz. kl. VI. 11.05 kl. VIII. 12.00 kl. VIII. 12.45 Tech. Rol. Wskaz. met. 13.25 Mat. 14.40 Kurs Przyg. na Wyższe ucz. Fiz. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.30 Los. Mał. Lot. 17.45 Bez aureoli. 18.10 Rep. 18.40 Teatr na Woli. 19.00 Polska w oczach świata. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Posada — dramat wł. 21.55 Listy i Polityka. 22.25 Dzien. 22.40 Kalina Jędrusik.

Czwartek — 11.III. 6.00 Tech. Rol. Wskaz. met. 6.30 Mat. 8.30 Film fab. 10.00 Dla szkół: Hist. kl. VI. 12.55 J. pol. kl. III—IV. 13.25 Tech. Rol. Chem. 14.30 Hod. zwierz. 15.05 Mat. w szk. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Ekran z Bratkiem. 18.05 Poligon. 18.30 Pora odejść. 18.45 Polska w oczach świata. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Przyp., radz. 20.30 Podszepty wyobraźni — film krym. ang. 21.35 Pegaz. 22.20 Pr. rozr. 22.45 Dzien.

Piątek — 12.III. 6.00 Tech. Rol. Chem. 6.30 Hod. zwierz. 8.30 Film fab. 10.00 Dla dzieci: Geogr. kl. VI. 11.05 Pr. dla najmł. 12.00 Geogr. kl. VII. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Mat. 14.40 Kurs Przyg. na wyższe ucz. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.35 Dla mł. widz. Szperacze. 18.00 Świat, który nie może zaginąć. 18.50 Polska w oczach świata. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.30 Lis — film. 20.55 Drogowskazy. 21.40 Dzien. 21.55 Sto pytań do D. Olbrychskiego. 22.25 Inf. Wyd.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 5.III — 9.00 Koncert. 13.40 Film fab. 17.15 Film fab. 20.00 MŚ w j. figurowej na łodzie. Pary sport.

Sobota 6.III — 7.30 Koncert. 9.00 Koncert. 9.15 MŚ. J. fig. na łodzie. Mężczyźni. 12.15 W świecie zwierz. 13.15 Filmy anim. 14.35 Gra orkiestra im. Osipowa. 14.55 Ur. akademia (Dzień Kobiet). Spektakl. Trans. z Teatru Wielk. 19.30 MŚ. J. fig. na łodzie. Pary tan. 21.15. L. atletyka. Mecz ZSRR—USA.

Niedziela 7.III — 9.00 MŚ. J. fig. na łodzie. Kobiety. 12.30 Balet. 12.55 Film fab. 14.30 Hokej. CSKA—Dynamo (Moskwa). 16.55 Film fab. 18.00 Klub film. 19.30 Koncert.

КІНО

Białowieża Swój wśród obcych, obcy wśród swoich — radz. 9—10. 40 karatów — USA. 11—12. Blokada I, II s. — radz. 13—14.

Czeremcha W imieniu narodu włoskiego — wł. 9—10. Ostatni nabój — rum. 13—14.

Czyże Peppino podbija Amerykę — wł. Kobieta z lancetem — radz. 10—14.

Dubicze Cerkiewne — Pierwsza spokojna noc — wł. Płonąca tajga — radz. 10—14.

Gródek W te dni przedwiosenne — pol. 13—14.

Kleszczele Timo Rinnelt porwany — NRD 9—10. Tylko jeden telefon — węg. 11—12. Flip i Flap w Legii Cudzoziemskiej — RFN 13—14.

Michałowo W poszukiwaniu miłości — ang. 9—10. Wybawieniem będzie śmierć — fr. 11—12. Koniec wakacji — pol. 13—14.

Mielnik Joe Kidd — USA 10. Zaproszenie — szwajc. 13—14.

Milejczyce Tajemnica Aleksandra Dumasa — czes. 9—10. Pojedynek na szosie — USA. 11—12. Kalendarz warszawski — pol. 13—14.

Narew Gorący śnieg — radz. Tylko wtedy, gdy się śmieję — ang. 10—14.

Narewka Orzeł i reszka — pol. Adaś i Ola — czes. 10—14.

Nurzec Wycieczka w nieznane — pol. 9—10. Drogi do ojczyzny — pol. 11—12. Przeznaczenie ma imię Kamila — czes. 13—14.

Orla Polska gola! — pol. Odstrzał — USA 10—14.

Rajsk Był sobie drozd — radz. Queimada — wł. 10—14.

Suchowola Moja wojna — moja miłość — pol. 13—14.

B.Z.Graf. Zam. 612 F-2

БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ № 206

Літаратурны конкурс з выпадку дваццатай гадавіны Беларускага грамадска--культурнага таварыства

З выпадку свайго юбілею наша таварыства аб'яўляе літаратурны конкурс.

Журы конкурсу: Сакрат Яновіч як старшыня, Алесь Барскі і Ян Чыквін як члены.

Правілы.

1. Мэтай аб'яўленага конкурсу з'яўляецца атрыманне новых, нідзе дагэтуль не публікаваных высокамастацкіх літаратурных твораў на беларускай мове, напісаных у сувязі з дваццацігоддзем Беларускага грамадска-культурнага таварыства. Тэматыка таварыства не з'яўляецца неабходнай умовай удзелу ў конкурсе.

2. Журы не ставіць абмежаванняў ні жанравага характару, ні ў колькасці дасланых на конкурс твораў ды іх аб'ёме.

3. Творы, падпісаныя крыптанімам дзеля іх ананімнасці — з адначасовай адрасной дэшыфроўкай крыптаніма ў асобна далучаным, заклееным канверце, дзеля пазнейшага імяннога ўстанаўлення пераможцаў конкурсу — трэба даслаць да 3 мая 1976 г. па адрасу: Галоўнае праўленне Беларускага грамадска-культурнага таварыства, Беласток, вуліца Варшаўская 11 (пазнака на канверце: „Літаратурны конкурс“).

4. У конкурсе не могуць удзельнічаць члены Саюза польскіх пісьменнікаў.

5. Журы конкурсу прысудзіць у тэрміне да 15 мая г.г. тры галоўныя грашовыя ўзнагароды, а таксама спецыяльныя ўзнагароды.

6. Журы мае права змяніць лік узнагарод і іх грашовую вартасць у карысць аўтараў асабліва выдатных твораў.

ГП БГКТ

ХЛОПЦЫ

„Без вайны вайна“ — пагаворка

Хлопцы, хлопцы, хлопцы...
Дваццатага века хлопцы —
„Са школай“, з дыпломамі хлопцы;
Топяцца ў водцы хлопцы,
У нябыт адыходзяць хлопцы.

Хлопцы, хлопцы, хлопцы...
Ляжаць на магільніках хлопцы;
Поруч з дзедамі хлопцы,
У дваццаць, у трыццаць год хлопцы,
Свойскія, добрыя хлопцы.

Хлопцы, хлопцы, хлопцы...
Увенчаны крыжамі хлопцы;
У вечным пакоі хлопцы,
Аплаканы блізкімі хлопцы,
У памяці матак хлопцы.

Хлопцы, хлопцы, хлопцы...
З ізбыткам фізічных сіл хлопцы,
Бязвольныя — слабыя хлопцы.
„Са школай“, з дыпломамі хлопцы
Кахаюцца ў цётачцы Водцы;
Няслаўна гінуць у водцы
Дваццатага века хлопцы.

Мікалай Варанецкі

* * *

Ці мог у змроку я квітнець
калі імгла прыкрыла небасхіл
і рос далёка дзесьці ад мяне
дзевяцісіл
І ці магу я сёння не квітнець
калі дзяўчына з промнямі у твары
сказала чорным змрокам днець
гарэць пажарам
і ў сад звінячы як бакал
я ўвайшоў акутан гулам
і ў сэрца мне дзявочая рука
ружу ўстрыкнула

Алесь Барскі

Я ПЕРАРОС

Маё дзяцінства — луг зялёны
ў брыльянтных колерах расы,
свежаўзараныя загоны,
варон крыклівых галасы
і пяцізубных цёрніц песня
ў далонях ранняе вясны,
і пах смалы, што душу песціў
з вуснаў патрэсканай сасны,
і збажыны даспелай голас
у пераклічцы з васільком,
цяжкі налітты жытні колас,
што з папяросай-спарыжом.
Так ўсё цудоўна, так прыгожа!
Вось каб жыццё не падвяло!
Далей бы бег за песняй збожжа
ў зубах з сарочкай за сяло.
Але загінула дарога
  у лабірынце між гадоў
гадоў так многа, дарог многа —
і не вярнуцца ўжо ў сяло.
Не бачыць больш вазоў касматых
дзіцячым вокам ў сенакос.
Ўсё зарасло жыццём вусатым...
І я таксама перарос.

М. Шаховіч

КАБ ЖЫЦЬ...

Як жыць без зайздрасці і суму,
Без хвалявання і турбот?
Даўно пара аб тым падумаць —
Каб жыць зусім наадварот.

Каб жыць без крыўды для другога
І без паклонаў для сябе.
Шчасця шукаючы зямнога,
Не думаць толькі аб сабе.

Каб жыць з уцехаю не ўпотай,
Схаваўшы ў сэрцы, як хамяк.
І суцяшаць другіх згрызоту
Што і ў цябе яе не брак.

Каб жыць без роспачы і страху
За кожны ранак, кожны дзень.
І крочыць вызначаным шляхам
З душою, поўнаю надзей.

Л. Танкевіч

* * *

Што асталося нам з Кахання?
Зманлівы жар прыносіць Восень,
ўжо хутка ўбачым Праміланне —
Ключ жураўлі на крылах носяць.

Дым, як туман, казыча ноздры,
Агонь мяняецца на попел
Сумам ахутаны бярозы —
Няма ўжо злуднай пазалоты.

Што бачаць вочы, сэрца чуе.
Верша хвіліна — чаркай шчасця.
Вып'ю да дна, хай кроў бушуе,
Чым плакаць, лепш ужо смяяцца.

І праціў ветру, праціў буры,
Як Дон Кіхот, пайду змагацца.
Паэзія, цябе адну я
Лічу найшчырэйшым мастацтвам.

Я твой паклоннік збунтаваны,
Ды горды духам і ў пакутах
Слова твару, граюць цымбалы
І думкі рвуць стальныя путы.

Так і Жыццё жыве Каханнем.
Тварэнне — боскае багацце.
І Лёсу нітка Праміланне,
І Ключ схаваны ёсць у Працы.

Уладзімір Гайдук

ЧАС І ЗМЯШАННЕ

Як ціха
ніякіх водгукаў
змяшанне з ноччу
часу не адмярае ніхто
спынілася цікание гадзінніка
на руцэ відаць
шэры цень астатку
Было? Будзе? Можа ёсць?
Усё на раз
зразумець трудна?
Ёсць латвы выхад
час не існуе
і не мае значэння
для каханкаў старых
спрадвеку
хаця не маюць зморшчын
на твары лагодным.

Гісторыю пацвярджаюць
факты здарэнні
Адно
што важнае ў чалавека
нязначна.

Ніна Гаўрылюк

* * *

На сонная Нарвы вадзе
месяц — струной залатой.
Начную песню гудзе
апошні казадой.

І дзесьці ў змрочных кустах,
з бягучых ў балота ракіт
чулліва іншы адклікнецца птах,
ды так, што аж сэрца шчыміць.

І — як абрыў — цішыня,
Па якой, як па коўзкаму лёду,
хтосьці вядзе каня
выпіць з Нарвы воду.

Усё магчыма ноччу такой,
калі ваду так прагна п'юць.
Чалавек
ёсць фінцікульцяпісты!
І можа
перавыфінцікульціпнуць!

Янка Чыквін

* * *

Сэрцэ — найбольшы скарб
Богацтво двох людi
Нэзавуодна надiэя
У вытрымку лгi
Хоть очы бачылi
Губы сказалi
Сэрце пэрэбачыт
Далiэй згода будэ.

Ваву

НАПОЙІ

Нэсэ вітёр
  пісьні без слуов,
Нэсэ мойі пісьні
  которы вырываются
    із сэрця,
коб у час
  вэчірнейі розмовы,
розплывшысь
    вэсн[illegible]ым
      прыбоём,
  затрымався
    наш
      час.
Нопойі мэнэ вэсною,
Напойі мэнэ надыёю
. . . . .
  і жаром тіела
прыпячатай
  нэктар жытья.

Іван Кірызюк

* * *

Нарадзілася першае жоўтае
лісцё
сумнае цяжка
і палящела ўніз
на зямлю
чорную зямлю

белыя ноны марозныя
холадам сціскаюць сэрца
беднае сэрца
адкрытае

разбяру тваё сэрца
на кусочкі як лета
і астанецца
сумная восень
холад зімы
жоўтае лісцё
сухія дрэвы

Ірэна Баравік

* * *

Што скажаш мне ў змярканне, у вечар ціхі, у вечар сівы,
Ў вечар амаль зімовы, раптам чамусь пачужэлая?
Учора дождж цубаніў і доўга прасіўся ў хату,
Учора спакой пакінуў і не вернецца знову.
Скажаш, доўга, да поўначы адзінока святло гарэла
І доўга ніхто не прыходзіў ў цемру дажджом гаманлівую,
І толькі сэрца трымцела ў тым шапаценні праклятым,
Бы прадчуваючы нешта, бы дрыжучы ад жаху,
Што скажаш мне, пасумнелая, пад станіёлам змяркання
Гэта амаль развітанне, і словы ужо не ў цане,
І несвядомы цягнік панясе адгэтуль далёка
Бездакорную стому, што застыла ў ва мне.
А можа буду вяртацца, бы не было развітанняў,
Быццам ў вяртанні ўцёкі ад хваробы штодзённых трывогаў
Да нематы нясмелых, каб не было чаканняў...
Двух дакораў замнога, двух смуткаў замнога.

Кастусь Бандарук

ВЯРНУСЯ ТУДЫ

Вярнуся туды
да цябе
заўжды — бязвобразная
без слоў
тысячамі вуснаў
сцяганых
вярнуся сэрцам
вочы цалаваць
і вусны смаглыя
маўчаннем я вярнуся
лісток горкі
бяроз цалаваць
прывітаць апусцелыя
сцежкі
пачуць
тваё — кахаю

Вераніка Леанюк

(Пачатак на стар. 1)

Ніна Мушынская

яна кіраўніком. І тады ўжо праявілася схільнасць да драматычнай дзейнасці. У адным з летніх лагераў, які часта арганізавала, паставіла разам з дзяцьмі невялічкую сцэнку „Лясныя прыгоды“. Калі дзяцінец стаў на ногі, Ніна Мушынская пачала разглядацца, што б яшчэ зрабіць людзям карыснага, і ўспомніла пра бібліятэку, якой не хапала ў Гарадку. Думка здзейснілася ў 1948 г. пасля пабыўкі на курсе бібліятэказнаўства ў Белавежы. І так узнікла бібліятэка, а першай бібліятэкаршай стала яе заснавальніца. А як жа дайшло да ўзнікнення ўсім вядомага гарадоцкага калектыву?

— О, гэта цікавая гісторыя! — гаворыць Н. Мушынская. — Тым больш, што сённяшнія драмгурткі ці хоры паўстаюць на фоне БГКТ, а мы радзіліся, калі яго яшчэ не было. Можна сказаць, што нават з'яўляемся загонам таго поля, на якім яно вырасла.

Так! Пачалося ўсё ад конкурсаў вясковага чытання, а дакладней, ад чацвяргоў канца 1953 года. Менавіта тады збіралася і наладжвалі чытанне ўголас, аб якім ведала ўжо нават Варшава. Брала ўдзел 18 асоб. Набліжалася 8 сакавіка 1954 года. І тады Ніна Мушынская запрапанавала наладзіць акадэмію і выступіць з нейкай пастаноўкай. Прапанову прынялі ахвотна і склалі цэлую праграму. Да выступлення аднак патрэбна была спецыяльная вопратка, якую паабяцаў даць павятовы аддзел „Самапомачы хлопскай“. За гэта аднак гарадоцкія самадзейнікі павінны былі выступіць 23.III.1954 г. на аглядзе, які меў адбыцца ў зале ТПП у Беластоку. Гэта і быў той першы крок, які закончыўся заваяваннем першага месца, за што атрымалі сцяжок, акардэон і матэрыял на вопратку. І тут Н. Мушынская, якая ўжо была кіраўніком калектыву, унесла вялікі ўклад. Сваімі рукамі скроіла і пашыла ўсім вопратку. І з той пары пачалося. Арганізаваліся розныя паездкі. Было нават і так, што некалькі тыдняў запар кожны дзень давалі пастаноўкі ў гарадах і вёсках нашага ваяводства.

— Наймацнейшым, аднак, момантам, — гаворыць Н. Мушынская — было 8 сакавіка 1955 г. — Тады мы на запрашэнню „Лігі жанчын“ выступалі ў беластоцкім тэатры імя Вянгеркі. Ведаеце, як хваляваліся: выступалі ж перад сапраўднымі акцёрамі.

Аднак, усё скончылася добра. Зрэшты, гэта ўжо было відаць, калі 20 жанчын (бо столькі налічваў „Гарадок“) праспявала „Уральскую рабінушку“, якой адкрылі праграму.

Многа трэба было б пералічваць. Столькі выступленняў... Дзе і не была Н. Мушынская са сваім калектывам: Варшава, Сопат, Алецка, Кольна, Люблін і ўсюды па некалькі разоў. У адной толькі Варшаве выступалі чатыры разы на стадыёне Дзесяцігоддзя ў час Цэнтральных дажынак. Два разы былі таксама ў Савецкім Саюзе. Там спявалі, між іншым, песню пра Віслу, якую напісаў не хто іншы, як Н. Мушынская на ўзор песні пра Нёман.

Вернемся, аднак, да самой Ніны Мушынскай, якая ўсё сваё сэрца ўкладала ў грамадскую дзейнасць. Спачатку цяжка было. Не было дзе праводзіць рэпетыцый. І ўсё гэта адбывалася ў яе хаце. А падборка людзей! Не прымеш жа абы-каго. Кожнага трэба праслухаць. Што за дыкцыя, які голас — гэта ж самае важнае. Праз яе рукі прайшло ўжо 120 чалавек. Гэта ж не жартачкі!

Ну, і сама праграма. Вечарамі мусіць сядзець Н. Мушынская, пакуль перапробіць нейкую п'есу.

— Вельмі дрэнна, што не хапае ў нас мужчын, — гаворыць яна. — Часта трэба так перайначыць, каб замест іх маглі выступаць жанчыны.

Але чаго яна не зробіць! Зможа ўсё. Часта і сама піша. Хто не памятае не частушак, якіх ужо шмат напісала!

За сваю ахвярную і плённую працу атрымала рад узнагарод: Бронзавы Крыж Заслугі, Сярэбраны Крыж Заслугі, Кавалерскі Крыж, знакі „Заслужаны для Беласточчыны“ і „Заслужаны дзеяч культуры“. Да гэтага далучаецца шмат дыпломаў.

Адно цяпер трывожыць Н. Мушынскую. Няма дзе трымаць патрэбную для выступленняў вопратку. Частку яе трымае дома. Хвалюецца, аднак, за тую, якая ляжыць у Доме культуры. Ніхто пра яе там не дбае. Усё паадмыкане.

— А сама ж не будзеш безупынна там сядзець ды пільнаваць, — гаворыць яна. — Інструктар павінен задбаць пра гэта.

Міхась Шаховіч
Фота Я. Цялушэцкага

ДАРОЖНЫЯ ПАРТРЭТЫ

Тамара Максімовіч з Беластока са сваёй сяброўкай Лёняй Барутай з Плёсак. Фота Я. Цялушэцкага.

КАРЭСПАНДЭНТ ГОДА

(Працяг са стар. 1)

Як гавораць лікі, авангард нашых карэспандэнтаў працаваў вельмі сістэматычна і салідна. Першыя карэспандэнты, аказваецца, пісалі адну інфармацыю на тры-чатыры дні і так увесь год. Гэта сведчыць аб вялікай дысцыпліне карэспандэнта, аб яго пастаяннай гатоўнасці ўсё бачыць і аб усім пісаць.

* * *

Першым карэспандэнтам 1975 года стаў Эдмунд Вайсковіч! За 1974 год ён быў другім карэспандэнтам. Надта цікавы чалавек! Палавіна яго публікацый — гэта крытычныя. Карэспандэнт гэты, публікуючы ў „Ніве“ свае заметкі і ўвагі на шматлікія тэмы, намог наладзіць шмат розных спраў. Ён не піша доўгіх артыкулаў, але сваімі кароткімі, сціплымі ўдісказвае ўсюды — усё бачыць, усім цікавіцца. Уражлівы, чуйны, упарты, заўсёды поўны новых думак і ідэй. Першы карэспандэнт 1975 года! Няхай нам жыве ў здароўі і радасці!

Вельмі цікавую і багатую натуру прадстаўляе сабой другі карэспандэнт года — Уладзімір Сідарук. Неспакойны, непаседа, не папусціць ніякім недахопам і хібам штодзённага жыцця, заўсёды стане на старонках „Нівы“ ў абарону справядлівасці. Піша вельмі спела, добра па-беларуску. Яго інфармацыі і артыкулы прадуманы, дапрацаваны. Вельмі крытычны. Большасць яго публікацый — крытычныя. Дзякуючы ім „Ніва“ памагла ўладзіць многія неправільныя з'явы нашага жыцця.

Трэцім карэспандэнтам года стаў Мікалай Панфілюк — добра вядомы ўсім чытачам „Нівы“ па шматгадоваму супрацоўніцтву з рэдакцыяй. Быў яшчэ карэспандэнтам „Зоркі“. Вельмі верны сябра, праяўляючы сваю адданасць і сардэчнасць не толькі ў карэспандэнцкай працы, але і ў распаўсюджванні чытальніцтва „Нівы“. Піша крытычна, палемічна, кляймiць самыя дакучлівыя, хоць здавалася б дробныя, несправядлівасці ў жыцці. У сваіх слаўных дапісках да матэрыялаў любіць і з рэдакцыяй паспрачацца, і пагневацца. Але мы вельмі высока цэнім якраз гэтую жывую непасрэдную сувязь і верым у сілу адданасці „Ніве“ — яна настойліва перамагае ўсё і адкрываючы шырока свае старонкі для карэспандэнтаў, прыцягвае ўсё новых прыхільнікаў. Яна перажыве нас, а па праўдзе сказаць — гэта мы ў ёй — у „Ніве“ перажывем сябе. Для гэтага мы і працуем, і гэты дэвіз няхай застанецца нашым паказальнікам на 1976 год.

Вера Валкавыцкая

Праглянуць падпіску на „Ніву“ ва ўсіх поштах Беласточчыны было б цяжкавата. Дык мы выбралі тры пошты: Пасынкі, Кленікі і Дубічы Царкоўныя.

Пачнем ад першай, бо менавіта яна стаіць найвышэй. На 1976 г. „Ніву“ выпісала 206 асоб. У тым ліку 189 — гэта падпіска квартальная, 3 — месячная і 14 — гадавая. Сярод падпісчыкаў ёсць тут такія, якія пастаянна чытаюць нас ужо больш дзесяці год. Вось хаця б Паляноўскі Аляксей з Пасынкаў і Ганна Шаховіч з Сакоў, якая не толькі чытае, але і, пачынаючы ад першай падпіскі, усе нумары камплектуе. Нельга не сказаць і пра пачатковую школу ў Пасынках, вучні якой, дзякуючы стараниям настаўніцы Ірыны Сяргеюк, выпісалі 70 экземпляраў. Каб паказаць, якое высокае месца займае „Ніва“ на тэрыторыі пасынкаўскай пошты, трэба абавязкова параўнаць з іншымі газетамі ды часопісамі. На 1032 экземпляры, якія паяўляюцца тут над 75 загалоўкамі, 206 экземпляраў „Нівы“ — гэта не так ужо і мала, беручы пад увагу, што „Газету Всполэчнэ“ выпісваюць 132 асобы. Найбольш нас чытаюць у Пілiпках і Катлах. Кожны тыдзень пісьманосцы Уладзімір і Яўген Вясялоўскія давозяць туды па 40 экземпляраў. Спрыяе распаўсюджванню „Нівы“ і сам начальнік Сцяпан Кучынскі.

ЯК НАС ЧЫТАЮЦЬ

Далей ідуць Кленікі. На 1976 г. падпіску на „Ніву“ зрабілі 152 асобы, з чаго 30 квартальную, а астатнія — на паўгода. Аднак, як заявіў начальнік Сцяпан Кот, гэты год з'яўляецца некарысным выключэннем, бо так нагул маюць па 180-200 экземпляраў. Але на гэты раз у час падпіскі ён быў вымушаны ўзяць водпуск і не мог асабіста дагледзець гэтую справу. Трэба сказаць, што на найбольшую ўвагу заслугоўвае тут пісьманосец Аляксандр Сахарчук, які мае 98 падпісчыкаў. Аднак, ужо нягледзячы на гэтае выключэнне, „Ніва“ і так, калі параўноўваць з другімі часопісамі і газетамі, займае першае месца.

На трэцім месцы стаяць Дубічы Царкоўныя. На 831 экземпляр розных газет і часопісаў, якія выходзяць у 119 загалоўках, „Нівы“ ёсць 142. „Газету Всполэчнэ“ перавышае яна ў 2,4 раза. З пісьманосцаў на ўвагу заслугоўвае М. Панфілюк, які ў падпісцы дабіўся ста экземпляраў.

Як відаць з вышэй напісанага, чытаюць нас нядрэнна.

М. Шаховіч

Беларуская літаратура. Аляксандр Барышэўскі

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЦІШКА ГАРТНЫ — ЧАСТКА 10

Пейзажныя вершы. Усе вершы, прысвечаныя Гартным прыродзе, можна падзяліць на некалькі груп. У першую групу ўвойдуць тыя творы, у якіх паэт ілюструе крайнія, стыхійныя з'явы ў прыродзе, найчасцей вецер, буру, гром. У другую — вершы, у якіх выступаюць карціны нармальных статыстычных з'яў у прыродзе. У трэцюю — творы, у якіх выразна гаворыцца аб порах года, аб порах дня.

Прадстаўім вершы першай групы. Належаць да яе „Мая стыхія“, „Я люблю“, „Хатка“, „Таварышу“, „Бачыў я“, „Рака“. Амаль ва ўсіх гэтых вершах праяўляецца культ прыроднай сілы, пахвала стыхіі. Аўтар непасрэдна і адкрыта заяўляе, што крайнія станы прыроды мілы яго сэрцу. У вершах „Стыхія“ паэт сцвярджае:

У буры, у навальніцы,
У громе, у бліскавіцы,
У сіверным гуле
Ветраное сілы,
У хваляванні мора,
У калыханні бора —
Многае мне міла,
Многае мне блізка.

У заканчэнні твора паэт падкрэслівае, што дынаміка і сіла прыроды захвочваюць яго да барацьбы і змагання з бядой, якая пануе між людзьмі. Такім чынам, прыродныя з'явы трактуюцца тут як фактары мабілізацыі чалавека да грамадскіх дзеянняў. У вершы „Я люблю“, у якім таксама выступае захапленне дынамікай прыроды, няма непаслушэння прыроднага руху на рух грамадскі. Паэт сцвярджае проста, што крайні стан у прыродзе настрайвае яго радасна:

Нешта блізкае бачу я ў ім,
Што нутро маё радасцю мые!

У вершы „Хатка“ паэт расказвае аб намеры збудаваць хатку на высокім стромым схіле, над бурлівою ракою. Аўтар марыць аб тым, каб над хаткай клубіліся хмары, раздаваўся гром і бліскучэлі маланкі, каб біў у вокны вецер. Гэтыя даволі дзіўныя пажаданні знаходзяць выяснение ў двух апошніх страфах верша.

У гэнай хаце я не мушу
Думкам нудным скутак даці.
У ёй я буду сваю душу
К волі вольнай прычашчаці.
У гэтай хаце сроць прыроды,
У дзікім гуле навальніцы,
Я пакорны раб свабоды —
З ёй магчыму навек зліцца.

Зразумела, што верш мае характар алегорыі. Цяжка сабе ўявіць чалавека, які сапраўды хацеў бы, каб над яго хатай бушавалі безупынна маланкавыя і перуновыя буры. Маем тут дачыненне з рамантычнымі ўяўленнямі. Варта звярнуць увагу на цікавую ў гэтым вершы паэтычную, стылістычную знаходку, якая нясе выразную ідэйнамаральную нагрузку. Маем на ўвазе параўнанне „раб свабоды“, гэта значыць, нявольнік волі. Парадаксальная трапнасць гэтага сцвярджэння набліжае яго да крылатых слоў.

Характэрную пазіцыю ў цыкле вершаў, прысвечаных прыроднай стыхіі, займае верш „Таварышу“. У папярэдніх вершах паэт усхваляў сілу стыхіі і атоесамліваў з ёю высакародныя парывы чалавека. У вершы „Таварышу“ маем дачыненне з адваротнай сітуацыяй. У творы паэт рысуе карціну мора, якое магутнаю сілаю сваіх хваль б'е у скалы. У даным выпадку паэт не атоесамліваецца з стыхійнаю сілаю скалы. Звяртаючыся да таварыша, паэт піша:

Так і ты, таварыш мілы,
У жыцці будзь, нібы скалы,
І адважна, поўны сілы,
Ваюй з бураю-навалай.
Аб цвярдыню гардай волі
Разбівай бяды напоры
І ў барбе за шчасце й волю
Спыняй мора...

У папярэдніх вершах паэт славіў націск, наступленне, у вышэй прыведзеным творы ўсхваляе абарону. У гэтым, між іншым, і заключаецца новае.

У вершы „Забушуй ты, рака“ паэт зноў вяртаецца да матыву пахвалы сілы ўзбуранай вады, бо, як гаворыць, бура ўзмацняе яго сэрца, дадае яму бадзёрасці і светлых мар.

Поўным запярэчаннем захаплення бурай, якое выступае амаль ва ўсіх названых вершах Гартнага, з'яўляецца верш „Бачыў я“. Набліжэнне буры, якое заўсёды радавала паэта, тут яго пужае. Гэтае набліжэнне называе Гартны „жудасным момантам“ і „страшным абразам“. Паяўленне сонца і цішы пасля буры выклікае ў сэрцы паэта „радасць салодка-пенную“. З усяго сказанага бачым, што крайнія стыхійныя з'явы ў прыродзе не выклікаюць у паэзіі Гартнага аднолькавых адчуванняў і ацэнак. Аднак у большасці выпадкаў маем дачыненне з рамантычным культам сілы, руху і дынамікі ў прыродзе.

ХРОНІКА

■ 15 лютага на справаздачна-выбарным сходзе гарадскога гуртка БГКТ ў Беластоку (які з'яўляецца па колькасці членаў найбольшым у нашай арганізацыі і знаходзіцца на правах аддзела) сабралася больш 200 чалавек. Са справаздачным дакладам выступіў старшыня гуртка-аддзела Мікалай Гайдук. Асабліва падкрэсліў ён выхаваўчую ролю клубнай дзейнасці, менавіта цікавых сустрэч са знатнымі людзьмі і ўрачыстых вечарын з нагоды дзяржаўных і іншых гадавін. Цяпер гарадская арганізацыя БГКТ у Беластоку складаецца з 682 членаў, сярод якіх шмат студэнцкай і рабочай моладзі.

Пасля справаздачы рэвізійнай камісіі, у якой была дадзена высокая ацэнка працы аддзела, Мікалай Гайдук уручыў 20 асобам членскія білеты і пажадаў уступіўшым у члены БГКТ актыўнай працы на карысць нашай арганізацыі.

У час дыскусіі выступілі: Кастусь Сідаровіч, Аляксандр Монах, Уладзімір Навіцкі, Іван Стрышко, Сакрат Яновіч, Пётр Хомчык, Аляксандр Красоўскі, а таксама старшыня ГП Мікалай Самоцік і кіраўнік Аддзела ўнутраных спраў Гарадскога ўпраўлення ў Беластоку — Іван Місеюк. Закранулі яны такія справы, як тэрміновае аплочванне членскіх складчын, пашана да роднай мовы, пашырэнне дзейнасці БГКТ у горадзе Беластоку, шырэйшае развіццё мастацкай самадзейнасці, культура паводзін у клубе, святкаванне 20-ай гадавіны БГКТ і іншыя надзённыя справы, звязаныя са статутовай дзейнасцю БГКТ.

Пасля дыскусіі ад імя выбарчай камісіі яе старшыня Уладзімір Паўлоўскі запрапанаваў 27-асабовы склад праўлення, трохасабовую рэвізійную камісію і 13 дэлегатаў на VIII з'езд БГКТ. З'яўляюцца імі: Анна Амбражэй, Георгі Валкавыцкі, Мікалай Гайдук, Люба Гаўрылюк, Янка Зенюк, Уладзімір Куршэль, Кастусь Масальскі, Уладзімір Навіцкі, Уладзімір Паўлоўскі, Яўген Рашкевіч, Вінцук Склубоўскі, Міхась Хмялеўскі, Сымон Шыманюк. Старшыня камісіі прапаноў Сакрат Яновіч прадставіў прапановы для далейшай дзейнасці новага праўлення. На гэтым сход закончыўся. На сцэну ўвайшлі з цікавым рэпертуарам самадзейнікі мясцовага калектыву „Каласкі". У той час адбылося пленарнае пасяджэнне праўлення, на якім быў выбраны прэзідыум, у склад якога ўвайшлі: Мікалай Гайдук — старшыня, Уладзімір Паўлоўскі — намеснік старшыні, Марыя Леанчук — сакратар і

ЧЫТАЧЫ АБ „НІВЕ"

(Працяг са стар. 1)

такія песні, як калісьці, бывала, спявалі, знайсці можна. А найважнейшае, што ўсё такое зразумелае. Бо ў тых другіх газетах такіх слоў наўводзяць, што не ведаеш, адкуль пачынаць яго чытаць. А які тут гумар. Ужо так пасмяюся, як пачну чытаць...

— Я „Ніву" люблю і цаню за тое, што яна многім дапамагае вызначыць дарогу ў жыцці. Гэтае паказванне добрых сялян, гэта вялікая рэч. Тут падвойная карысць. Першая — задаволены той, аб кім пішуць, а другая — бяруць прыклад іншыя. А пераважна нейкія тэхнічныя навінкі ў гаспадарцы. Ого, як падхопяць тыя, што не падумалі пра гэта раней!

А мне здаецца, гаворыць А. Ахрымюк, жыхар гэтай жа вёскі, — што тут чагосьці не хапае. Калі гаворым на тэму гаспадарчую, то ў „Ніве" не хапае парад агранома. Можна было б адвесці кавалак месца на такую пастаянную рубрыку, дзе аграном даваў бы парады адносна апрацоўкі зямлі.

А цяпер пагутарым з настаўнікамі. Цікава, як яны, інтэлігенцыя, глядзяць на „Ніву". Ну вось хаця б Вера Краўчук, настаўніца беларускай мовы ў кленіцкай і гародчынскай школах.

— Я падыходжу да „Нівы" з трох пунктаў гледжання. Інакш — як настаўніца, інакш — як студэнтка (завочна вучыцца на беларускай філалогіі ў Варшаве) і інакш — як жанчына. Як настаўніца найчасцей я карыстаюся з „Зоркі". Яна найбольш прыстасавана да дзяцей. Там і мастацкая літаратура, там і павучальныя веды. Але ўсё ж такі маю засцярогу. Замала сцэнічных твораў, а калі і ёсць яны, то ўжо і дзецям задзяцінныя. Трэба нешта больш сур'ёзнае. А то часам хочам нешта паставіць і няма адкуль узяць. А з „Нівы" як настаўніца карыстаюся нямнога, хіба толькі тады, калі ёсць нейкі артыкул, звязаны з нашай ваколіцай.

Больш на тэму „Нівы" магу сказаць як студэнтка. Гэта для мяне вялікі дапаможнік. І думаю, што не толькі для мяне. Тут і паэзія, тут і проза, тут і фальклор. Ну, і найважнейшае — артыкулы др. Аляксандра Баршчэўскага па гісторыі беларускай літаратуры. Так што як студэнтка знаходжу многае.

Ну а як жанчына, як чалавек? Што ж тут сказаць? Найбольш чытаю парады гаспадыні, Астрона, ну, і паціху Сэрцайка. На маю думку, больш, здаецца, трэба было б даваць навін з-за мяжы. Больш геаграфіі. Ну, і маю засцярогу адносна фальклору. Песні — гэта цікавая штука, але яны больш прыдатныя для знатакоў. На маю думку, лепш, каб гэта было ў нейкім кантэксце.

А што ж на гэтую тэму скажуць нашыя творцы літаратуры? І тут я звярнуўся да вядомага паэта Віктара Шведа.

— На „Ніву" я гляджу праз прызму мастацтва. Цаню яе за тое, што даволі многа месца адводзіць пад мастацкую літаратуру. Мне асабіста падабаецца „Парнасік", які знайшоў сваё месца ў „Трыбуне чытачоў". Гэта вельмі заахвочвае пачынальнікаў у галіне паэзіі. Мае, аднак, жаданне, каб у будучыні разам з „Нівай" выходзіў так, як у „Нашым слове", спецыяльны дадатак з мастацкай літаратурай.

А цяпер возьмемся за вучняў і студэнтаў. І тут вялікае расчараванне. Калі вучні пачатковых школ змаглі сказаць хаця па некалькі слоў на тэму „Нівы" або „Зоркі", то студэнты (прынамсі большасць) беларускай філалогіі, не ведалі нават, ад чаго пачаць. Як выявілася, то ў гэтым годзе забыліся нават зрабіць падпіску. Сорамна (зразумела ім)!

Бокам неяк абыходзілі гэтае пытанне і тыя, якіх калісьці там, за штосьці там пакрытыкавалі. Значыць, яны так баяцца „Нівы", што лепш маўчаць. А ну ж зноў нешта непатрэбнае ляпнуць. Няма жартаў!

М. Шаховіч

ГАРАДСКІЯ ЗАРЫСОЎКІ

Беласток. Вуліца Кілінскага. Першы ў горадзе кругападобны будынак. У ім у 1956 годзе пачынала сваю працу наша рэдакцыя.
Фота (1975 г) Я. Цялушэцкага.

У дыскусіі „Які павінен быць беларускі каляндар", што ў мінулым годзе ішла на старонках „Нівы", С. Яновіч выказаў пажаданне, каб наш каляндар стаў прыгодны кожнаму селяніну і, бы бохан хлеба, заўсёды ляжаў на стале.

„Ну і ўтопію загнуў Сакрат!" — падумаў я. Але ж, аказалася, я памыліўся, а Сакратавы мары збыліся. І чаго ж толькі на белым свеце не бывае, людцы мае!

Набыў я сёлетні „Беларускі каляндар" у першыя дні года, пазнаёміўся з ім і паклаў на стале. І сёння нават, пішучы вось гэта, сют-тут зірну на яго.

Дарма аўтар рэцэнзіі „Беларускі каляндар 1976" („Ніва" ад 18.I.76 г.) робіць закіды рэдактару календара за дапушчаныя „хібы" і недастатковасць „гаспадарчых парад" у ім, быццам бы неабходных нам, сялянам. Я — з кораня селянін, не згаджаюся з гэтакім поглядам. Сучасныя календары нельга складаць па шаблону з пачатку нашага стагоддзя. Гэта тады ў іх змяшчалі розныя гаспадарчыя парады, бо нідзе, ні ў газетах, ні ў іншай літаратуры іх або не было, або яны былі недаступны сялянам. У нашыя часы, дзякуючы прагрэсу, чаго-чаго, але „гаспадарчых парад" дык не менш, чым у веснавое разводдзе вады: і ў даступных усім газетах, і часопісах, і брашурах, і кнігах. А бацька з маткаю! Бяры гэтае дарма, колькі хоч: і ў гэсе, калі квіт табе выпісваюць, і ў сопе, як грошы плоціш за мінеральныя ўгнаенні, ды і на кожным мяшку з імі гэтых парад поўна! Сёлетні каляндар я прачытаў за адным прысестам таго ж дня, як купіў, толькі што ад першага раздзела і па „гаспадарчыя парады", якіх і па сёння не чытаў і чытаць не збіраюся.

Затое штодня гляджу і не нагляджуся на вокладку. Не нацешуся, гледзячы на небывала ўраджайную ніву спелага збожжа, густога-прагустога, з каласамі, бы прачы, пазіраючага ў яснае беларускае неба. Цудоўныя беларускія і зямля, і ніва, і неба скарынінскіх часоў! Часоў, калі зямлю пад пасевы калупалі драўлянай сахой, баранавалі драўлянай бараной, а то і проста сукаватай голькай. І плывуць у мяне думкі, падганяючы адна другую: чаму гэта гаспадар нівы такі задуменны? чаму ён пусціў на ніву такіх блазнаў-

скага прыгнету ды разбегл... Палі, у Січ Запарожскую ці ў іншую вольніцу казацкую...

А ў календары, старанна апрацаваным, усё нам, вясковым чытачам, цікавае і вартаснае, і матэрыялы па гісторыі, і творы нашых літаратараў. І вельмі шкада, што наш каляндар такі скупаваценькі, усяго 208 старонак. А чаму ж не 416? Не праламаўся б жа сялянскі стол, калі б „Беларускі каляндар на 1976 год" меў і 1976 старонак! А пісаць жа ёсць аб чым: надта ж багатая ў падзеі наша беластоцкая старонка і цікавы яе народ, і яго мінулае і сучаснае і будучае. Мы ж заўсёды памятаем і шануем усіх рэдактараў, аўтараў, літаратараў, навуковых работнікаў за іх уклад у справу роднай нашай культуры і роднага слова. Няма чаго закідаць рэдактару календара, што ён часам не трымаецца нейкіх „нормаў" ды „формаў". Нам, сялянам, усё ў ім зразумела. Ці будзе гэта Ізыдар, ці Ісідар, ці проста Сідар, вядома ж — не Іван і не Сцяпан.

У нашай мове не толькі чалавек мае розныя імёны. Возьмем, для прыкладу, хоць бы такую частку цела, як жывот. Завуць яе ў нас: „пуза", „бруха", „трыбух", „калдун", „бэбах", „клёк", „цельбух". Вось Яська Канцавы, як добра наесца, кажа: „Ну, я ўжо свой кіндзюх напхаў, як належыцца". Вядома ж, Яська валтух (абжора) на ўсё сяло. Калі нехта мае падцягнутае нутро, дык пра яго гавораць: „Бач, у Івана зусім клёкі ўцягнула, бо на гаспадарцы астаўся, а вось Сцяпан у горад падаўся, дык, глядзі, якое пуза напас!" Або: „Вы чулі, Манька ўжо ходзіць брухатая, і калі ды з кім — ніхто не ведае!" І ўнармаваць ўсё гэтае багацце ў адну ці дзве назвы нельга, бо надта ж збеднім нашую мову, тым больш, што ўсе гэтыя дзевяць назваў жывата здаўна ўнармаваны ў нашай сялянскай мове.

І згодны я з Юрыем Туронкам, што наша Беласточчына „непаўторны рэгіён". Рана-позна ў нашу старонку завітаюць вучоныя, краязнаўцы яе апішуць, археолагі перасеюць нашу зямельку, мовазнаўцы вывучаць нашу мову, ды і сацыёлагам, і антраполагам і чорт ведае якім яшчэ „олагам" хопіць у ёй працы на доўгія гады і да сёмага поту, у чым і ўвяраю вас я — стары

дзядзька Квас.

Маланка

ХТО БЫЎ АТАМАН МУХА?

Старэйшыя чытачы памятаюць бытаваўшыя ў народзе расказы пра легендарнага атамана Муху, які ў пачатку дваццатых гадоў дзейнічаў на тэрыторыі Заходняй Беларусі. Хто ім быў? Аб легендарным беларускім партызане (аказваецца не толькі дваццатых гадоў) даведаецеся з нарыса Ільі Ражкова „Чалавек з легенды", які пачнем друкаваць неўзабаве ў „Ніве".

Прадаўшчыца з Дубіч Царкоўных, якую мы нядаўна крытыкавалі, замест выправіць свае памылкі, шукае „вінаватых" сярод пакупнікоў — складае „чорны спісак" інфарматараў „Нівы". Цікава, куды яго паложыць?

ВЕР-НЕ-ВЕР

Дарагая „Ніва“, я чытаю заўсёды тое месца, дзе ты разгадваеш сны. Я ўжо старая, мне 72 гады, але хачу, каб і мне ты разгадала сон, бо быў ён вельмі цікавы. Сніцца мне, быццам прыехаў да нас тэатр, ды не хапае адной артысткі. І я мусіла іграць ролю, а да таго — галоўную. Сыграла я яе вельмі добра, і нягледзячы на тое, што я вельмі баялася, што такая старая, то выглядала на 20 год і была вельмі прыгожая. І пачынаю я апранацца — на мне вельмі прыгожая сукенка; валасы мае вельмі доўгія, бліскучыя. Я бяруся часаць галаву, але не дам рады заплясці, дык дзялю на тры пасмы, але ў мяне не клеіцца, бо валасы аж да зямлі. Я прашу адну артыстку, каб яна мне памагла. Яна хутка запляла мае валасы і зрабіла мне на галаве кок, а спераду зрабіла прыгожы чуб. Я выглядала, як красавіца, і надзела прыгожыя туфлі пад колер сукенкі. Усё было сярэдняга колеру: ні цёмнае, ні светлае. Ужо збіралася я ехаць у тэатр, але агледзелася, што я босая. І я засталася ды пачала шукаць туфлі, пераатрэсла ўсё, толькі яшчэ куфар адкрыла, а там усяго поўна — белыя прасціні, чахлы і 2 коўдры. Я выкінула коўдры на падлогу і запэцкала іх у пясок. Пасля падняла коўдры і сама крыху запэцкалася ў пясок. Пачала чысціцца, але добра не ачысцілася і туфлей не знайшла. Прачнулася.

Чытачка з Заблудаўскай гміны.

Сон ваш, можа і быў прыемны, але гаворыць аб фальшы, які вас акружае. Тэатр жа — гэта не што іншае, як хлуслівыя сябры. Чакае вас у жыцці нешта новае, нейкі сямейны пераварот, але ва ўсім гэтым нехта абразіць вашы пачуцці (актрыса дапамагла вам прычасацца). Вам сніўся поўны ўсяго куфар, а гэта абазначае, што чакае вас нейкі прыбытак. Толькі з-за яго ўсё ж вынікне нейкая хвароба (коўдра), сплетні, нейкія бруды (вы ж самі бачыце, што запэцкаліся пяском). Што туфлей не знайшлі, можа, і добра. Значыць, ва ўсім гэтым не будзеце падаць духам. А гэта і добра.

Астрон

ЯК ЦЯБЕ БАЧАЦЬ, ТАК ЦЯБЕ ПІШУЦЬ

МОДНЫ ТУРБАН З ШАЛІКА

Напэўна той, хто сочыць за модай, заўважыў, што ў апошні час сталі вельмі модныя жаночыя турбаны. Носяць іх не толькі ў халодныя поры года, але нават і летам. Дадаюць яны постаці жанчыны модны подых Усходу.

Ёсць у продажы турбаны гатовыя, цёплыя, шарсцяныя. Але вельмі лёгка можна яго зрабіць са звычайнага шаліка. І, паверце, выглядае нават цікавей і больш фантазійна.

Ідэальны для турбана шалік павінен мець 40 см шырыні і 170 см даўжыні.

Як завязаць шалік, каб атрымаўся прыгожы турбан? Прылажыць яго з заду галавы, узяць канцы наперад і тут два разы пераплесці адзін канец з другім. Пасля гэтага даць іх назад, перавязаць, загарнуць канцы, хаваючы іх зверху, а не знізу. Зрэшты, гляньце ўважліва на далучаны малюнак і вы ўсё лёгка зразумееце.

Сяброўка

Сардэчныя ТАЙНЫ

Дарагое „Сэрцайка“, парай, што мне рабіць? З дзяўчынай пазнаёміўся я яшчэ ў падставовай школе. Хадзілі разам у школу, гулялі на школьных забавах. Пасля яна пайшла вучыцца ў сярэднюю школу, а я ў прафесіянальную ў горад. Раней мы былі проста сябрамі, але наша сяброўства ператварылася ў вялікае, гарачае каханне, і мы не маглі жыць адзін без другога. Я хадзіў да яе дахаты — бо мы ж з адной вёскі. Аб гэтым ведалі і яе, і мае бацькі. Закончылі мы свае школы і пайшлі працаваць у гэтым жа горадзе. Восенню я пайшоў у войска. Цяжка было расставацца мне з Нінай. Аднак, служба — не дружба... Вельмі часта мы пісалі пісьмы, а калі я атрымаў водпуск, цэлымі днямі ў яе праседжваў. І раптам атрымаў я пісьмо ад сяброў з вёскі, што Ніна выходзіць замуж за хлопца, які мае самаход і ўласны дом. Не паверыў я ім, але хутка прыслала мне пісьмо сама Ніна. Перапрашала за ўсё, што здарылася, і запрашала на шлюб. Не магу выказаць словамі, што са мной тады рабілася. Адслужыў я войска, вярнуўся дамоў, не раз бачу я Ніну і не магу перажыць, не магу знайсці сабе дзяўчыны. Калі я на забаве, хацеў бы гуляць з тою, якая б мела хаця яе імя. Калі і трапіцца, імя, аднак, не заступіць дзяўчыны. Ці сапраўды я ўжо не змагу знайсці сабе дзяўчыну, з якой мог бы жыць добра і цешыцца жыццём?

Янак

Янак, веру, што перажыўшы здраду каханай дзяўчыны, цяжка вярнуць душэўную раўнавагу, і не можаш знайсці сабе дзяўчыну, якая б табе спадабалася, бо месца ў сэрцы пакуль што няма, яго заняла Ніна, ды зраніла балюча. Але рана з цягам часу загоіцца. І ў пэўным моманце спаткаеш дзяўчыну, якую пакахаеш, якая будзе тваім ідэалам.

„Сэрцайка“

Кансультацыя ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: На карысць Ваяводскага ўпраўлення публічных дарог экспрапрыіравана дзялянка гр. П. і прызнана ёй грашовая кампенсацыя. Гр. П. лічыць, што экспрапрыяцыя нязгодна з законам і крыўдзіць яе, а кампенсацыя не поўная і не адносіцца да некаторых частак нерухомай маёмасці, як, напрыклад, плот і садовыя дрэвы. Яна адмовілася прыняць грошы, якія хацела ёй выплаціць Ваяводскае ўпраўленне. Тады Ваяводскае ўпраўленне звярнулася ў суд, і той, нават не выслухаўшы гр. П., вырашыў дазволіць упраўленню перадаць грошы ў судовы дэпазіт. Якім спосабам можа гр. П. даходзіць сваёй крыўды?

АДКАЗ: Пастанова аб экспрапрыяцыі нерухомай маёмасці на дзяржаўныя мэты можа быць абжалавана адміністрацыйным парадкам. Гэта адносіцца і да велічыні кампенсацыі за экспрапрыіраваную маёмасць. Кампенсацыю выплачваюць пасля таго, калі пастанова аб экспрапрыяцыі стала праваможнай, г.зн. не можа быць абжалавана. У даным выпадку не было асноў адмаўляцца ад прыняцця грошай, а Ваяводскае ўпраўленне мела права перадаць грошы ў судовы дэпазіт, што раўназначна з заплатай доўгу, але толькі да велічыні сумы, перададзенай у дэпазіт. Роля суда ў даным выпадку абмяжоўваецца да выдання рашэння аб прыняцці грошай у дэпазіт. Праслухоўванне асобы, на карысць якой складаюцца ў дэпазіт грошы, у гэтых выпадках не прадбачыцца.

— Паўзком! — крыкнуў Цімошкін Блішчынскаму, шапка якога тырчала за ўзмежкам. — Паўзком, чуеш?

Чарга зноў сцебанула па галлі дрэўцаў, зноў некалькі ссечаных галінак падхапіў на ляту вецер. Няспрытна ўпраўляючыся адною рукою, хлопец папоўз на баку, цягнучы за сабой аўтамат. Блішчынскі ж нешта павярушыўся і прыціх. У Цімошкіна ўжо адышла крыху тая шалёнасць, з якой ён накінуўся на земляка, і цяпер, вельмі баючыся за Ваню, ён пачынаў трывожыцца, каб не здарылася чаго і з Блішчынскім.

— Ну што? Давай хутчэй!

Грышка падняў над узмежкам галаў і праз вецер роспачна, горача загаманіў:

— Слухай, Валодзя! Што ты робіш? Што ты робіш? Яны ж зараз пераб'юць нас. Куды ты пнешся? Можа ён забіты ўжо, а навошта мы лезем? Хто ён табе: брат ці радня якая, чаго ты на ражон лезеш? Давай вернемся, пакуль жывыя. Чуеш? Давай назад. Мы ж свае людзі. Землякі. А ён... Давай вернемся.

Цімошкін не чакаў гэтага, думаў, што ён адчуў там, ля сціrты, агіднасць сваіх паводзін і калі падпарадкаваўся яму, дык зразумеў хлопцаву лютасць. Але, відаць, не. І цяпер, угаворваючы яго вярнуцца, сам паварочваў назад, памалу адпаўзаў, затуліўшыся ад куль за ўзмежак. Зноў у Цімошкіна ўскіпела злосць да гэтага чалавека — ён зразумеў, што пісара трэба гнаць наперад пад дулам.

Падхапіўшы аўтамат, ён пераскочыў цераз узмежак і выцягнуўся на снезе побач з Грышкам. Той насцярожанымі, поўнымі спалоху і просьбы вачыма зблізку паглядзеў на хлопца, але, мабыць, не ўбачыў таго, што хацеў.

— Наперад!! — скрыгануўшы зубамі, загадаў Цімошкін і адною рукою, як пісталет, наставіў на яго аўтамат. — Наперад!!! — ад злосці яго голас сарваўся на крык.

Грышка марудна адвёў ад земляка панылы свой позірк, нешта прабурчаў і, няўмела валюхаючы задам, папоўз ля ўзмежка. Цімошкін задыхаўся ад снегавой віхуры, паднятай яго целам, і поўз следам. Хлопцу было страшэнна цяжка і нязручна, хацелася ўскочыць і бегчы, але ён баяўся рызыкаваць, тым больш, што пад кулямі гнаць наперад Блішчынскага, відаць, не ўдалося б. І ён пяўся з усяе сілы, стараючыся не адстаць ад сержанта, і, калі той спыняўся, штурхаў яго ў выслізганыя падэшвы ствалом аўтамата. Зямляк, не азіраючыся, неахвотна поўз.

Урэшце яны дабраліся да раўчука. Увесь гэты час, паўзучы за ўзмежкам, Цімошкін не мог бачыць Івана. Цяпер зірнуў на сябра — той таксама ўжо дапоўз да раўчука і курчыўся на тым яго схіле. Побач, скіраваны ў бок ворага, ляжаў аўтамат.

Блішчынскі яшчэ поўз, увесь укачаўшыся ў снег, а Цімошкін ужо не мог вытрымаць — падхапіўся і сігануў у раўчук. Немцы, пэўна, не бачылі іх і перасталі страляць. Снег у раўчуку быў глыбокі, і боты да самых калень патанулі ў гурбе. Разграбаючы счырванелаю рукой снег, хлопец яшчэ здалёк убачыў нахмураны Ванеў твар, на якім быў боль, клопат і яшчэ ціхая нямая ўдзячнасць. Абапіраючыся на аўтамат, Цімошкін ускарабкаўся па адхону, і з самае яго душы, як стогн, вырваліся дакор і пытанне:

— Нашто ты ішоў, Ваня?

Шчарбак хацеў павярушыцца, але толькі сцяў зубы і, пэўна стараючыся як мага спакайней, сказаў:

— Ладна, нічога. Перавяжы як-небудзь...

Цімошкін кінуў аўтамат, укленчыў ля яго — Ваня рукой дакрануўся да свайго бядра. У яго ватных штанах ля кішэні цямнела мокрая пляма, а з невялікае дзіркі тырчаў клык акрываўленай ваты.

Завіхаючыся ля сябра, ён, мусіць, вельмі вытыркнуўся з раўчука, і з хутара зноў загрукацела чарга. Некалькі куль, ударыўшы ў голы выдзьмуты ветрам узлобак, зямлёй і снегам пырснулі ў іхнія твары. Цімошкін абцёр рукавом твар і, прыгнуўшыся, непаслухмянай акалелай рукой пачаў расшпільваць Іванава адзенне. Ён вельмі спяшаўся, і яго сэрца ад стомы і пакут шалёна калацілася ў грудзях.

— Блішчынскі, хутчэй! — крыкнуў Цімошкін пісару, які нязграбна і яўна не спяшаючыся выбіраўся з гурбы. Урэшце ён боязна падпоўз да іх, і хлопец загадаў:

— Ірві сарочку!

Грышка недаўменна заміргаў сваімі вострымі вочкамі, не разумеючы, што ад яго трэба, і Цімошкін, вылаяўшыся, растлумачыў тое са злосцю. Сяржант палажыў аўтамат, дрыжачымі рукамі выцягнуў з-пад свайго шыняля край нацельнай сарочкі, адшкуматаў ад яе падол, і яны, схіліўшыся над Ванем, пачалі завязваць яго акрываўленае бядро. Крыві было многа, яна сачылася і сачылася з раны, скрозь заліўшы сабой хлопцаву адзежу.

Яны перавязалі нагу, хоць і не надта ўдала, бо спяшаліся і не дужа слухаліся іх змёрзлыя рукі. Ваня, відаць, вельмі пакутаваў, але трываў, сцяўшы зубы, і ў глыбіні ягоных заўсёды сур'ёзных вачэй свяціліся боль і трывога. На чарнаватым ад шчаціння твары

ТРЫБУНА чытачоў

З ДВАЦЦАЦІГОДДЗЕМ „НІВЫ“!

„Ніва“, „Ніўка“, „Зорка“
У кожнай нашай хаце —
Нам нібы дачушка,
Як родная маці.

„Зорка“, „Ніўка“, „Ніва“,
Нам ты неабходна,
Любая, уласціва —
Назаўсёды родна.

„Ніва“, „Ніўка“, „Зорка“,
Жыві нам заўсёды,
Будзь нашай сяброўкай
Незлічоны годы.

Бы на небе зорак —
Плён няci багаты,
У кожны панадворак
Да кожнае хаты.

Міхась Красоўскі,
Малынка

НА ДВАЦЦАЦІГОДДЗЕ БЕЛАРУСКАГА ТЫДНЁВІКА „НІВА“

„Нівачка“ наша радная,
Шчыра цябе я кахаю
І ў юбілей XX-годдзя
Вялікага шчасця жадаю.

Дарослай ты стала адразу,
Адразу за сэрца схапіла.
Ты ведаеш, дзе наша шчасце,
Ды што у народзе ёсць сіла.

Ты шырыла родную мову,
Фальклор і культуру для мас.
Заўсёды гасціла у хатах
І век будзеш жыць сярод нас.

У дзень юбілею жадаю
Рэдакцыі „Нівы“ маёй,
Каб правадзіла ў здароўі
Яшчэ не адзін юбілей.

Каб шчасце і радасць гасцілі
У кожнай сям'і беларускай,
Каб шлях, што вядзе па жыцці
Ніколі не быў для іх вузкім.

Свяці, наша „Ніва“, на шчасце,
Свяці нам, радная, на долю,
Жыві век вякоў сярод нас,
Аблогам не ляжы ты ніколі.

Васіль Петручук,
Беласток

Блішчынскага блукаў страх, а ў вуснах — прытоеная гідлівасць ад крыві.

Трэба было ратавацца адсюль, і пакуль што гэты паратунак Цімошкін бачыў ля сцірты. Яны падхапілі Ваню пад пахі і за нагу і асцярожна сунуліся ў раўчук. Ваня застагнаў, пабялеў з твару, але маўчаў.

Ступаючы ў глыбокія ранейшыя свае сляды, яны перавалаклі яго на той бок, — далей трэба было паўзці.

8

Гэта быў страшэнна пакутны шлях, ён адабраў усе невялікія іхнія сілы. Невядома, колькі гадзін яны паўзлі праз завею, але калі дабраліся да сцірты, зімовае сонца ўжо садзілася за небасхіл. У вышыні праз падраную смугу неба блішчала падталая льдзінка месяца, а яны, ушчэнт выкачаныя ў снезе, мокрыя ад поту, ляжалі ля сцірты і сіпавата, знясілена дыхалі. Шчарбак вельмі пакутаваў. Твар яго ўвачавідкі схуднеў, стаў шэры, вочы запалі пад лоб, хлопец прыкрыў іх пасінелымі вейкамі і ціха стагнаў. Цімошкін выцягся побач з сябрам, не здолеўшы нават запаўзці пад застрэшак, і не мог зладзіць з сэрцам, якое бяссільна калацілася ў грудзях. Навярэджаная яго параненая рука з разматляным бінтам нясцерпна торгала, бы нарывала. Зморaны, прымоўклы, Блішчынскі сядзеў пад сціртай і атупела глядзеў на хутар. Яны ўжо не ведалі, як ім тут быць і як выбірацца далей — ісці ў іх не было ніякае сілы.

(Працяг будзе).

Шклянка гарачага малака ў Нараўцы

Як штогод, вучні падставовай школы ў Нараўцы карыстаюцца шклянкай гарачага малака. У гэтым навучальным годзе справа другога снедання надзвычай важная. Школа стала гмінная і кожны дзень тры прычэпы, поўныя дзяцей, цягнуцца за трактарамі. Едуць дзеці са Скупава, Плянты, Міклашэва, Лясной і Альхоўкі. Часта яны чакаюць трактара з прычэпам на шашы. У вялікія маразы трэба ім многа памагаць. І трэба адзначыць, што сістэматычна дапамагае надлясніцтва „Бароўск“ у Грушках. Іх аўтамашыны затрымоўваюцца і падвозяць дзяцей.

У школе моладзь чакае гарачага малака. Часта дзеці ў некаторых вёсках вымушаны ўставаць у 5 гадзін раніцы, каб дабрацца ў зборныя пункты. Каб была шклянка малака і свежая булачка, дбае вучнёўскі кааператыў, якім ахвярна апякуецца настаўніца Оля Семяняка. Малако давозіць ОСМ з Гайнаўкі, а булачкі мясцовы ГС. На 322 вучняў — 280 ахвотна есць такое снеданне, а даязджаючыя — у 100 прац.

Вялікую дапамогу вучням аказваюць мясцовыя ўстановы, пакрываючы кошты малака і булачак. Мясцовае надлясніцтва пакрывае кошты за 42 вучняў, ГС — за 33 вучняў, керамічны завод у Ляўкове — за 5 вучняў і бацькоўскі камітэт — за 38 вучняў. Школа, бацькі і дзеці вельмі ўдзячны гэтым установам і заводам. Адначасова хочам сказаць, што дзеці бацькоў, працуючых на іншых прадпрыемствах, чакаюць таксама дапамогі.

Аляксандр Закройшчык

Гурток вясковых гаспадынь у Трасцянцы

Гурток вясковых гаспадынь у Трасцянцы належыць да актыўнейшых грамадскіх арганізацый не толькі ў сваёй вёсцы, але і ў Нараўскай гміне. Налічвае ён 45 жанчын, якія рэгулярна аплочваюць членскія складчыны.

Арганізацыя жанчын мае цяпер на сваім конце 4184 зл. Гэтую суму жанчыны зарабілі на вырошчванні расады капусты ў парніках, за шаткаўніцу і за сокавіроўку. Парнікі, шаткаўніца і сокавіроўка — гэта матэрыяльная маёмасць гуртка. Жанчыны купілі іх за выпрацаваныя раней грошы. Гурток супрацоўнічае з мясцовым цэнтрам здароўя. Стала традыцыяй арганізаванне т.зв. „школы здароўя“, якую вядуць лекар і акушэрка. Гэтае мерапрыемства канчаецца „згадуй-згадуляй“. Узнагароды дае аддзел здароўя ў Гайнаўцы.

Плённае супрацоўніцтва наладзіў жаночы гурток з СОП-ам у Нарве. Каса дапамагае фінансава трасцянiцкім жанчынам арганізоўваць паказы пячэння, падрыхтоўкі рыбных блюдаў. Як штогод, жанчыны з КГВ прыступілі ўжо да супольнага вырошчвання ранніх куранят. Іх цяпер гадуюць 1300 штук. Гурток вядзе таксама і культурную працу.

Трасцянiцкія жанчыны — гэта пераважна і- члены гуртка БГКТ і падрыхтоўвалі ўжо не адну мастацкую праграму, з якой выступалі ў сваёй вёсцы і ў суседніх. У лістападзе мінулага года выступілі з цікавай праграмай на „Нядзелі дружбы“, што адбылася ў Нарве. Такое актыўнае дзеянне нашых жанчын — гэта вынік самаадданай працы Насці Сцепанюк, старшыні гуртка, якая з'яўляецца вядомай грамадскай актывісткай у гміне Нарва і ўзорнай гаспадыняй у сваёй вёсцы.

Га-Та

Хоць зубамі ляскай...

Кажуць, што ў „блёках“ у горадзе не трэба таліць у печы, цэнтральнае awгравае цэлы дом. Не верце, не праўда! Часта, чую скаргі і бачу сама, як грэе цэнтральнае. У хаце холадна, а тут жа зіма. Трэба падумаць, што і старыя бабулькі жывуць, і дзеці, і хворыя, а ў хаце хоць ты зубамі ляскай.

Можа, хтосьці зацікавіцца жыллёвым домам на вуліцы Бэма 87 у Беластоку, у якім усё вышэй апісанае знойдзе.

Джэны А.

Будзе парадак

У Белках адбыўся справаздачны сход сельскагаспадарчага гуртка.

На сходзе члены прынялі абавязацельства павысіць гадоўлю маладога быдла і свіней, таксама ўраджай з гектара.

Гурток вясковых гаспадынь будзе арганізоўваць курсы мясных вырабаў.

Прадстаўнік гаспадарства з Макаўкі абавязаўся давесці ўсе машыны гуртка да парадку. Праўда, стрымаў слова. Ужо 2 лютага забралі малацільныя агрэгаты і адвезлі на рамонт у нараўскі ПОМ. Таксама сказаў, што ўсе паслугі будуць старацца рабіць тэрмінова і так, каб усе былі задаволены.

Так што ўжо кончацца хутка беспарадкі і будзе напэўна лепш.

М. Лук'янюк

Дзе пачакаць?

Вёска Бабікі з'яўляецца гмінным цэнтрам і вузлом дарогі ў Саколку. У Бабіках на прыпынках ПКС прыходзяць людзі з многіх вёсак. Хочуць даехаць на работу, або ў школу і па справах у Саколку. Прыпынкам у Бабіках карыстаюцца вёскі: Гаркавічы, Уснар, Занеўшчына, Сухінічы, а нават Мінкаўцы. Калі аўтобус пад'язджае да прыпынка ў Бабіках, вялікая група людзей стрымгалоў ляціць да яго. Але адна бяда ў Бабіках ёсць — няма пачакальні, дзе б людзі маглі схавацца ад дажджу, ветру, снегу. Крыюцца за сцены хат, а летам пад дрэвам.

Праўда, у 1975 годзе пабудавана многа пачакальняў ПКС пры дарогах. Нават у такіх месцах, дзе збіраецца мала пасажыраў, як, напрыклад, пры шашы Супрасль-Крынкі ў лесе каля гаёўкі Чалнова. Пабудаваны тут аж дзве пачакальні — з левага і з правага боку; або ў лесе каля вёсачкі Пачапок пры той жа шашы — таксама аж дзве пачакальні. А ў Бабіках, дзе пасажыраў збіраецца мноства, няма аніводнай. А патрэбна пачакальня ў Бабіках надта!

Віт

Сапраўдны майстар

Аб Мікалаю Паўлючуку з Гайнаўкі далёка ведаюць людзі. Ён дасканалы тэлевізійны тэхнік. Сёння ўжо многія маюць, а хто не мае — купляе тэлевізары. А яны ж псуюцца, як і кожная рэч. Дык ніхто ў нас лепш не адрамантуе тэлевізар, як М. Паўлючук. Хопіць пазваніць яму ў Гайнаўку, і ў той жа дзень увечары майстар прыязджае і на месцы рамантуе тэлевізар. За работу бярэ менш, чым ЗУРТ. І галоўнае, што пасля яго рамонту чалавек не адцешыцца тэлевізарам.

М. Панфілюк

Весткі з Крывяціч

У сяле Крывяцічы гм. Орля ёсць новая мураваная святліца. Хаця і прыгожая яна, аднак культурная дзейнасць тут амаль зусім не вядзецца. Часам толькі моладзь у вялікае свята арганізуе танцы. Было б добра, каб памог ГОК у Орлі.

У Крывяцічах ёсць ахвотныя, ёсць крыху інструментаў, але няма арганізатара. Ёсць нават каля 10-ці тысяч злотых на інструменты, ды няма каму і дзе іх купіць.

У апошнія гады заняпала тут і спартыўная дзейнасць. Не існуе гурток ЛЗС. На месцы спартыўнай пляцоўкі крывяціцкі сельгасгурток зрабіў базу для сельскагаспадарчых машын.

* * *

Пішучы калісьці аб курынай ферме, якую вядзе сялянская спулдзельчая суполка ў Крывяцічах, я падаў заніжаны лік аднаго хову курэй. І так за адзін раз на гэтай ферме выгадоўваецца 18 тысяч бройлераў-курэй. А такіх выхаваў у год пераважна пяць.

Апрача таго, члены суполкі апрацоўваюць супольна сваю зямлю і зямлю з дзяржаўнага фонду. Большасць палявых прац у іх механізавана.

Іван Кірызюк

І як даехаць?

Як у нас ездзяць аўтобусы, абрыдла мне пісаць рэдакцыі. Пераважна адзін з іх цалкам непаслухмяны і як хоча, так курсуе па свайму маршруту. Гэта той аўтобус, які ездзіць па маршруту: Бельск Падляшскі — Орля — Крывяцічы — Мора — Стары Корнін — Дубічы Царкоўныя. Дык вось, прыкладна: 24 студзеня зранку прыйшоў як трэба і пасажыраў прывёз, а ў поўдзень, а гадз. 12.50 не было яго. Пасажыры чакалі другога, але ў святочны дзень і ў нядзелю той другі не ходзіць. І вось на наступны дзень — 25 студзеня (нядзеля) здарылася тое самае. Зранку прыйшоў, а ўпоўдзень ізноў — не. І пасажыры вымушаны былі шукаць іншага сродка транспарту, а найлепшы з іх — ногі. Гэта часта здараецца. Ды мала гэтага. Шафёр аўтобуса настолькі „адважны“, што грошы бярэ за білет, а білетаў не дае. Кожны чалавек мае нейкае пачуццё і скажа сам сабе: дык няхай мае на піва, навошта мне гэты білет, абы заехаць.

Людзі маюць пачуццё, але ці шафёр мае? І тут пытанне: як доўга будзем мучыцца, каб даехаць да бліжэйшага горада ці пасёлка ў святочны дзень?

П. Дубовіч

У свеце машын

Тэхнікум сельскагаспадарчага рахункаводства ў Бельску рыхтуе бухгалтараў для розных прадпрыемстваў і ўстаноў. І неабходна, каб кожны будучы бухгалтар умеў добра лічыць на машынах. З году ў год лік машын павялічваецца. Кабінет сельскагаспадарчага рахункаводства ў школе абсталяваны рознымі такімі машынамі. Сустрэць тут можна машыны прадукцыі шведскай, нямецкай, савецкай, польскай, японскай, кітайскай і амерыканскай. Многія ручныя, ёсць электрычныя і электронныя. Усе яны памагаюць у вучобе. У практычнай дзейнасці пасля заканчэння школы гэтыя веды вельмі прыгадзяцца.

Мікалай Няплоха

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Пра бабіцкія дарогі

Пісалі мы, што дарогі да Бабікаў такія, што па іх не прайсці, не праехаць. А найбольш кампетэнтны орган улады ў гэтай справе, гміна ў Бабіках, прысылае адказ такі песімістычны, што аж нядобра робіцца чалавеку: нічога не можам, нічога не параім, нічога не зробім — не мы, не мы, не мы! А нас ані чуць такі безнадзейны адказ не задавальняе. Гміна многа можа, абы хацела. А вы? — крычаць хочацца. А дзе чыны, дзякуючы якім пракладаюцца істужкі многіх дарог? Можна б так і ў вас! А вось адказ.

W związku z felietonem autorskim pt. „Tam, gdzie diabeł do snu kołysze” zamieszczonym w Waszej Gazecie Nr 3 (1038) z dnia 18 stycznia 1976 r., a przesłanego nam pismem z dnia 3 lutego 1976 r. wyjaśnia się, co następuje:

Dróg o podobnej nawierzchni jak z Babik do Harkawicz na terenie naszej gminy jest około 30 km. Potrzeba budowy dróg na wszystkich odcinkach jest tak samo ważna. W ciągu roku w naszych warunkach możemy wybudować 1 km drogi. Przeciętny koszt 1 km drogi wynosi około 1 mln zł. Potrzeby są ogromne, natomiast nasze możliwości znikome ze względu na brak środków i mocy przerobowych.

W roku ubiegłym na odcinku Harkawicze—Babiki wybudowano 1 km drogi. Zakończenie prac drogowych na tym odcinku przewiduje się w roku 1979.

Naczelnik Gminy Eugeniusz Januszko.

„Niwa" — Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

Імпартгумар

Найбольшы асёл

Калі Ібн эль-Хамазі, мудры прапаведнік з Багдада, ішоў у адзін з дзён сваіх у мячэць, каб, як заўсёды, натхніць сваім словам прававерных, насустрач яму кінуўся разносчык вады Абдала.

— О скарбніца мудрасці! Ракавіна, што скрывае ў сябе жамчужыну мудрасці свету! Калі ты настолькі ж добры, наколькі мудры, выратуй мяне. Пакуль учора я слухаў словы твае, у мяне прапаў асёл, якога я прывязаў ля ўваходу ў мячэць. О наймудрэйшы з прававерных, о светач алаха, дапамажы мне знайсці асла!

Ібн эль-Хамазі на хвіліну задумаўся, а потым адказаў Абдале:

— Пойдзем са мною ў мячэць, абяцаю, што асла ты атрымаеш!

І абодва пайшлі ў дом божы.

Мячэць была поўная прававерных, быццам спелы кавун — зярнятак. Ібн эль-Хамазі звярнуўся да мусульман са словамі мудрымі і справядлівымі, і яны слухалі яго.

Калі Ібн эль-Хамазі закончыў і веруючыя збіраліся ўжо выходзіць, ён раптам усклікнуў: — О мусульмане, я скажу вам яшчэ сёе-тое, што сказаць павінен! Паслужым ісціне: калі знойдзецца сярод вас такі, хто яшчэ ні разу ў жыцці не цалаваў жанчыну, хай устане і падыдзе да мяне!

У мячэці запанавала глыбокая цішыня, збянтэжаныя веруючыя пераглядваліся і крыва ўсміхаліся адзін да другога.

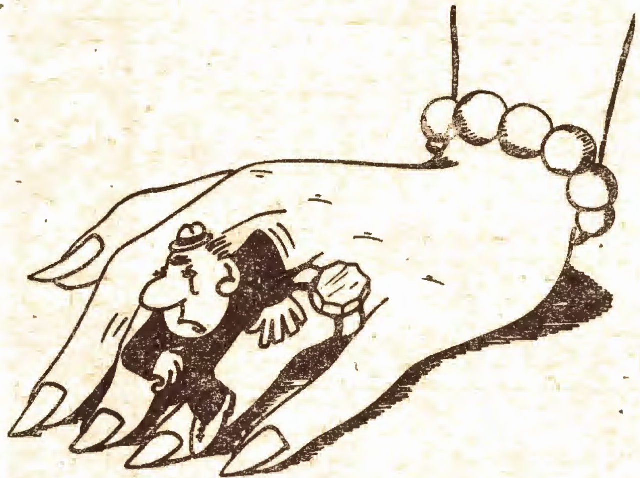
І раптам падняўся Ібрагім, найскупейшы купец з усіх купцоў Багдада, і голасам пранізлівым апавясціў:

— О мудры дэрвіш! Я той, каго ты шукаеш. Бо клянуся барадою прарока, што і сёння я так сама нявінны, як у дзень свайго нараджэння. Ні разу я не цалаваў жанчыну і ніколі не ляжаў на жаночых грудзях. Клянуся!

І тады Ібн эль-Хамазі звярнуўся да стаячага непадалёк разносчыка вады Абдалы:

— Ты страціў асла, мой друг Абдала! Вазьмі сабе Ібрагіма, бо большага асла не мог бы знайсці і сам прарок!

Мустафа Саліман
(Турцыя)

Мой ідэал.

ГАПКА

— Не магу зразумець, чаму хварэю. Муж мяне беражэ: мые бялізну, абед варыць, у санаторыях за мяне працэдуры прымае.

КАБ ДАГАДЗІЦЬ

Сустрэўся Парфен з Кастусём. Вось Парфен і кажа:

— І што ж тут купіць жонцы на Восьмага сакавіка, каб яно было, як гэта кажуць, і танна і сярдзіта?..

— Гм... — усміхнуўся Кастусь. — Купі ёй латарэйны білет! А ўжо там — няхай сама выйграе, што ёй да спадобы, бо ж усё роўна не дагодзіш.

НІЎКА

Сапраўдны джэнтльмен.

КУХНЯ

Дама пытае сяброўку, якая нядаўна пераехала ў новую кватэру:

— Ну, як табе падабаецца новае жыллё?

— Кватэра цудоўная, толькі вось кухня ў клубах вузкавата.

ЭЛАЧКА

— Ідзі і палажы Элачку спаць, — гаворыць жонка мужу.

Праз паўгадзіны выходзіць Элачка са спальні і ўсміхаецца.

— А дзе ж папа? — пытае маці.

— Хлапака дае...

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

— Як вы пазнаёміліся з вашым другім мужам?

— Зусім выпадкова. Ён быў вадзіцелем той самай машыны, якая збіла майго няшчаснага першага мужа...

НАЙ, НАЙ...

— Мне ў табе ўсё падабаецца, — гаворыць маладажон сваёй жонцы. — І выгляд, і розум, і абаянне... Скажы, а што ты найбольш цэніш ва мне?

— Густ.

...На ёй заўсёды шлюбны ўбор, пашыты па апошняй модзе.

...Яны разам з'елі пуд солі і... разышліся.

ГУМАР З

ЦУДОЎНАЕ ПРЫМІРЭННЕ

Жылі жонка з мужам у вечных спрэчках ды звадках. Пайшла жанчына да аднаго старога, які славіўся сваёй мудрасцю.

— Дапамажы, калі ласка: сіл няма цярпець болей.

Праз дзень звярнуўся да старога з такою ж просьбай і муж. І сказаў яму той:

— Апоўначы ідзі на могілкі і стань ля вялікага дуба. Хто каля цябе пройдзе, той праз год памрэ. Можа, жонку ўбачыш, што ж, тады надоўга табе і цярпець.

Потым стары паклікаў жанчыну і загадаў ёй апоўначы прыйсці на могілках каля вялікага дуба:

— Калі ўбачыш там цень мужа, то ён памрэ праз год і цярпець табе застанецца нядоўга.

Так і здарылася, як казаў стары: муж убачыў жонку, а жонка — цень мужа.

Прайшоў год. Жонка раптам заплакала: шкада мужа, які стаў такім лагодным. А муж суцяшае яе, а сам думае: „Бедная! Прадчувае канец, сама па сабе плача!"

Так, са страхам думаючы пра заўтрашні дзень, ляглі яны спаць. Прачнуліся ўранні — абое жывыя. Жонка засмяялася і расказала пра ўсё мужу.

Да канца сваіх дзён яны болей не сварыліся і жылі шчасліва.

ДЭКРЭТ

Байка

— Здароў, Максім!
Забыўся, брат, па нас зусім.
Расказвай, што чуваць.
— Браточак, не магу!
— Ты мо сюды адпачываць?
— Ды не, бягу!
Я жду бяды з усіх бакоў.
— А што з табою? Можа, не сакрэт?
— Ды ў цэнтры (чуў мо?) выдалі дэкрэт —
На мяса здаць усіх быкоў,
Якім мінула дзесяць год.
— Пастой... Прысядзь ды вытры пот...
Дык ты ж чаго падмазаў пяты?
— А мне ўжо, бачыш, дваццаць пяты,
Дык страх такі напаў, не ведаю, дзе дзецца.
— Не разумею я... То ты ж не бык здаецца,
І не ўцякаць табе я мошна буду раіць.
— Яно то так, але ж — гады...
Каб не нажыць якой бяды.
Дэкрэты як у нас часамі разбіраюць?
Не разбяруцца, зловяць — чык,
Тады й даводзь, што ты не бык.

Кандрат Крапіва

— Вось і ўсё, чым я магу парадаваць цябе ў гэты дзень...

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Мірaславы Рэмеш з Нурца і дзяўчат з Парцава змяшчаем песню:

WATERLOO

tekst polski: Andrzej Kudelski
muzyka: B. Anderson
śpiewa: Zespół Sezam

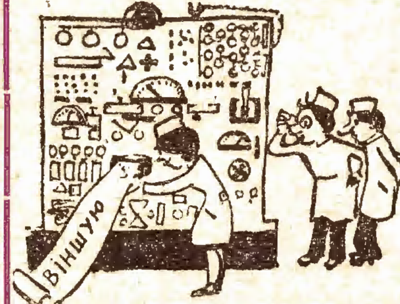
Był maj
A wokół nas kochania czas cudowny
A ty
Jak Napoleon byłeś wielkim
wodzem naszych serc
Historia ma jednak ten błąd,
że lubi powtarzać się bo...

Waterloo
w uczuć potęgę uderzył grom
Waterloo
Wszystko runęło jak domek z kart
Waterloo
Nie ma miłości i nie ma nas
Waterloo

Serc naszych bitwa przegrana
Waterloo
Serc naszych bitwa przegrana.

A tak
Już było nam, zdawało się, cudownie
O tak,
Jak burza od zwycięstwa do zwycięstwa
Miłość szła.
To napoleoński był błąd
Historia powtarza się wciąż.

Waterloo...
To napoleoński był błąd
Historia powtarza się wciąż.
Waterloo...

Надзейная памяць.

БАБУЛЯ ПАРАСКА

Бабуля Параска падала тэлеграму, на якой не вельмі чытэльна было напісана: „Віншую дачку Галю, унучак Олю і Кацю ды ўнука Пецю з Новым годам!"

— Вы лепш, — параіла тэлеграфістка, — напішыце проста і коратка: „Віншую ўсіх з Новым годам!"

— Здра-а-стуйце! — працягнула бабуля Параска. — Чаму гэта ўсіх, калі я зусім не хачу віншаваць?!

КУРЁЗЫ

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА ДЛЯ ЗАКАХАНЫХ

У Гаване, непадалёку ад кафедральнага сабора, у сцяне старадаўняга дома, замуравана паштовая скрынка ў выглядзе маскі з грэчаскай трагедыі. Гэта самая старадаўняя паштовая скрынка на Кубе. На металічных краях яе правага боку можна разабраць паўсцёрты надпіс: „Для пісьмаў на востраве і ў метраполію". Рэліквія далёкага мінулага не выкарыстоўваецца па прамому назначэнню, але з даўняга часу папулярная ў закаханых. Тут бытуе павер'е, што закаханы можа спадзявацца на ўзаемнасць, калі апусціць вечарам у прораз гэтай маскі пісьмо да „прадмета сваіх пачуццяў". Жарт жартам, а старадаўняя паштовая скрынка не бывае пустой...

ЖАНА САМАРЫ

Артыстка Жана Самары (вядомая ўсім па выдатнаму партрэту Рэнуара) жыла на плошчы Пігаль, дзе насупраць яе дома размяшчаўся вялікі магазін дамскіх капелюшоў.

Аднойчы яна ўвайшла туды і, паказаўшы на акно-вітрыну, звярнулася да прадаўца:

— Ці не здыміце вы для мяне вось той вялікі блакітны капялюш з аранжавай стужкай?

— Для вас, мадмуазель, ахвотна.

— Вось дзякуй, — сказала, накіроўваючыся да выхаду, артыстка, — гэты жудасны капялюш заўсёды так мяне злуе, калі я праходжу міма.

Беражыцеся! Не зрывайце дэмаграфічныя планы!